

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 1

БЕОГРАД 1932 ГОДИНЕ

КЊИГА 1

II РЕДОВНИ САСТАНАК НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН НА ДАН 3 ФЕБРУАРА 1932 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО

ПРЕТСЕДНИК

Д-р КОСТА КУМАНУДИ

СЕКРЕТАР

Д-р ДРАГОЉУБ ЈЕВРЕМОВИЋ

ПРИСУТНИ СВИ Г.Г. МИНИСТРИ, СЕМ МИНИСТРА ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА И МИНИСТРА
ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ.

Почетак у 10,35 часова пре подне

САДРЖАЈ:

1. Читање записника са прошлог састанка.
2. Саопштење о оставци г. Драгише Леовца на положај народног посланика.
3. Саопштење да је Г. Министар трговине и индустрије поднео Скупштини, на основу овлашћења датог му указом Њ. В. Краља бр. 2316/0 од 29-I-1932. на решавање: предлог закона о средњим трговинским школама; предлог закона о поморско-трговинским академијама; предлог закона о женским занатским и женским стручним учитељским школама; да Г. Министар финансија подноси на основу овлашћења датог му указом Њ. В. Краља од 2-II-1932 год. на решење предлог буџета државних расхода и прихода са предлогом финансијског закона за буџетску 1932/33 год.
4. Саопштење извештаја Верификационог Одбора о доласку за народне посланике Милутина Пешића и Владимира Ст. Крстића.
5. Саопштење о поновном конституисању Верификационог Одбора и о конституисању Финансијског, Административног и Одбора за молбе и жалбе.
6. Саопштење о отсуствима народних посланика.
7. Саопштење претставке Јоза Перковића, учитеља из Сима.
8. Саопштење молби и жалби из народа.
9. Саопштење разних аката.

ДНЕВНИ РЕД

Утврђивање дневног реда.

Говорници: Министар трговине и индустрије Др. Алберт Крамер.

Прејседник Др. Коста Кумануди: Отварам II редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник прошлога састанка.

Секретар Др. Драгољуб Јевремовић прочита записник I редовног састанка.

Прејседник Др. Коста Кумануди: Има ли ко од госноде народних посланика какву приметбу на записник? (Нема). Пошто нема ни једне приметбе, оглашујем да је записник примљен. Изволите чути саопштење о оставци народног посланика г. Драгише Леовца.

Секретар Др. Драгољуб Јевремовић саопштава да да г. Драгиша Леовац народни посланик подноси оставку на свој посланички мандат, пошто је Указом Њ. Вел. Краља од 24 јануара тек. год. постављен за државног саветника.

Прејседник Др. Коста Кумануди: Ову оставку упутићемо Верификационом одбору. Изволите чути законске предлоге.

Секретар Др. Драг. Јевремовић саопштава да Г. Министар трговине и индустрије, на основу овлашћења датог му Указом Њ. В. Краља I бр. 2316-0 од 29 јануара 1932 год., подноси Скупштини на решење: предлог Закона о средњим трговачким школама; предлог Закона о поморско-трговачким академијама; предлог Закона о женским занатским и женским стручним учитељским школама и предлог Закона о средњетехничким и мушким занатским школама. Предлози гласе:

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА
КАБИНЕТ
МИНИСТАРСТВА ТРГОВИНЕ И ИНДУСТРИЈЕ
Бр. 157
29 јануара 1932 г. Београд

Господине претседнице,

Част ми је у прилогу под •/1 доставити ради подношења Народној скупштини на решавање:

Предлог закона о средњим трговачким школама.

У исто време част ми је под •/2 доставити препис Указа Његовог Величанства Краља Александра I Бр. 2316 од 29 јануара 1932 год. којим сам овлашћен да могу горе наведени предлог Закона поднети Народној скупштини на решавање.

С обзиром на предње част ми је замолити Вас, Господине Претседнице, за поступак по предмету о коме је реч.

Изволите, Господине Претседнице, и овом приликом примити уверење о моме одличном поштовању.

Министар трговине и индустрије
Др. Алберт Крамер, с. р.

МИ
АЛЕКСАНДАР I
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра трговине и индустрије, а по саслушању Нашег Министарског савета, решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар трговине и индустрије да може на основу чл. 63 Устава Краљевине Југославије, поднети Народној скупштини на решавање:

- 1) Предлог Закона о средњим трговачким школама;
- 2) Предлог Закона о поморско-трговачким школама;
- 3) Предлог Закона о средњим техничким и мушким занатским школама;
- 4) Предлог Закона о женским занатским и женским стручним учитељским школама.

Наш Министар трговине и индустрије нека изврши овај Указ.

Бр. 2316-0
29 јануара 1932 године
Београд

АЛЕКСАНДАР с. р.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

О

СРЕДЊИМ ТРГОВАЧКИМ ШКОЛАМА

(КАКО ЈЕ ВЛАДА ПРЕДЛОЖИЛА)

I ДЕО ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

§ 1

Задатак је средњих трговачких школа, да уз опште образовање у духу југословенског народа и државног јединства пруже ученицима стручну, теоријску и практичну спрему за трговачка звања.

§ 2

Средње трговачке школе стоје под врховним надзором Министра трговине и индустрије, а под непосредним надзором бана.

§ 3

Средње трговачке школе јесу:

- 1) Трговачке академије и
- 2) Дворазредне трговачке школе.

Трговачке академије су потпуне, а дворазредне трговачке школе непотпуне средње трговачке школе.

§ 4

Трговачке академије са завршним испитом имају ранг потпуне средње школе (гимназије, реалке, реалне гимназије) са вишим течајним испитом.

Ученици, који су свршили трговачку академију могу продужити школовање на Високим трговачким школама.

§ 5

Дворазредне трговачке школе имају ранг шест разреда средње (гимназије, реалке, реалне гимназије) школе.

Ученици који су ту школу свршили и положили завршни испит могу прећи у трећи разред трговачких академија по положеном допунском испиту.

Правила о допунском испиту прописује Министар трговине и индустрије по саслушању Савета за професионалну наставу.

§ 6

Средње трговачке школе могу бити: државне, самоуправне и издржаване од привредних комора.

§ 7

Средње трговачке школе могу бити: мушке, женске и мешовите.

§ 8

Оснивање и укидање државних средњих трговачких школа врши се Краљевим указом на предлог Министра трговине и индустрије.

У укинутој средњој трговачкој школи разреди се постепено укидају.

Према указаној потреби, а по саслушању Савета за професионалну наставу, може се трговачка академија претворити у дворазредну трговачку школу, а дворазредна трговачка школа у трговачку академију.

Остале средње трговачке школе отварају се, претварају и укидају решењем Министра трговине и индустрије.

§ 9

Трговачка академија може имати највише 12 а трговачка школа највише 8 одељења са максималним бројем ученика по одељењима овог Закона.

§ 10

За сваку средњу трговачку школу мора постојати нарочита школска зграда, која, поред потребног броја ученика мора имати довољан број просторија за контоарске вежбе, хемијску лабораторију, слушаоницу за технологију и познавање робе, библиотеку, школске збирке, као и потребан број соба за канцеларије и стан за служитеља.

§ 11

Зграде за смештај средње трговачке школе морају одговарати свим хигијенским захтевима и школским потребама, оне морају имати просторије за купатила као и за школску поликлинику, ако у месту не постоји општа школска поликлиника.

Подизању зграде за смештај средње трговачке школе може се приступити само по претходном начелном надлежном одобрењу Министра трговине и индустрије или Банске управе, у споразуму с Министром социјалне политике и народног здравља и дефинитивном одобрењу планова од стране надлежних техничких органа.

Одредбе овога закона о школској згради, унутрашњем уређењу школе, о училима, лабораторијама, књижницама и ђачким установама важе и за школе издржаване од самоуправних тела и привредних комора.

§ 12

Земљиште за зграду државне средње трговачке школе дужна је дати општина.

Ако општина нема потребног земљишта може га откупити по Закону о експропријацији имања.

Трошкове око подизања, преправљања, одржавања таквих зграда као и трошкове за огрев, осветлење и воду, сноси бановина, а на подручју управе града Београда држава. Управа града Београда сноси само трошкове око одржавања зграда.

Редовно, исправке морају се извршити за време великог школског одмора.

Ближе одредбе о зградама за смештај средњих

трговачких школа прописује Министар трговине и индустрије.

По одредбама о подизању зграда може се поступити кад се добије потребан кредит и одобрење надлежних органа.

§ 13

Самоуправним телима и привредним коморама може Министар одобрити да отварају и о свом трошку одржавају средње трговачке школе.

Школе самоуправних тела имају право јавности, а школама привредних комора може Министар трговине и индустрије дати право јавности.

Овакве школе носће назив самоуправних тела или привредних комора, које их издржавају.

II ДЕО

НАСТАВА

§ 14

Настава у трговачким академијама траје четири године а у дворазредним трговачким школама две године.

§ 15

Министар трговине и индустрије, по саслушању Савета за професионалну наставу, прописује општи план, наставни програм и методска упутства за поједине предмете, водећи бригу о томе, да се настава у појединим школама прилагоди привидним приликама краја, у којем се школа налази.

Школама издржаваних од самоуправних тела и привредних комора може Министар трговине и индустрије, по саслушању Савета за професионалну наставу, допустити делимично одвајање од плана и програма државних средњих трговачких школа, али само уз услов да се степен образовања тим не умањи.

§ 16

У средњим трговачким школама могу се употребљавати само они уџбеници, које одобри Министар трговине и индустрије по саслушању Савета за професионалну наставу.

§ 17

Екскурзије у месту ради разгледавања културних установа и привредних индустријских предузећа, у време кад школа не ради, или у школско време, а по одобрењу директора, обавезне су за све ученике.

Путовања у земљи и у иностранство у току школске године изводе се према имовном стању ученика и стању фонда за помагање и унапређивање ученика средњих трговачких школа.

Путовања у земљи изводе се по одобрењу Министарства трговине и индустрије, а у иностранство по одобрењу Министра трговине и индустрије.

Наставницима, који прате екскурзије ван места, у коме је школа, а дуже су од једног дана, сматра се то као службено путовање.

III ДЕО

УЧЕНИЦИ
ШКОЛСКА ГОДИНА

§ 18

У средњим трговачким школама школска година почиње 1 септембра уписом ученика и траје закључно до 31 августа наредне године.

Упис се врши 1, 2 и 3 септембра. Настава почиње 5 септембра, а свршава се за ученике четвртог

разреда трговачке академије 31 маја, а за све остале ученике трговачких академија и трговачких школа између 10 и 15 јуна.

Годишњи успех се саопштава свечано на Видовдан 28 јуна, када се ученицима издају годишња сведочанства.

Велики школски одмор траје од 29 јуна до 23 августа закључно.

Од 24 августа до 1 септембра закључно одржавају се испити разредни, допунски и поправни.

Ближе одредбе о празницима и народним светковинама прописује Министар трговине и индустрије.

У току школске године, може директор средње трговачке школе по свом нахођењу дати три пута дневни школски одмор.

§ 19

У средњим трговачким школама, школска година дели се у два полугодишта: прво полугодиште, од почетка школске године до 22 децембра и друго полугодиште од 23 децембра до завршетка предавања.

§ 20

По свршетку другог полугодишта, управа средње трговачке школе дужна је, да објави штампаним годишњи школски извештај, по упуствима које прописује Министар трговине и индустрије.

УПИС

§ 21

У први разред трговачких средњих школа примају се ученици, који су свршили четири разреда средње гимназије или реалне гимназије са нижим течајним испитом или четири разреда грађанске школе са завршеним испитом и немају више од осамнаест година.

Ученици, који су свршили четири разреда средње или њој сличне школе и иностранству, могу се уписати, ако положе допунски испит из предмета, које нису učinили или су их учили у мањем обиму по предлогу директора а по надлежном одобрењу Министарства трговине и индустрије или Банске управе.

Ученици, који су изгубили право на редовно школовање у средњој школи, не могу се уписати у средњу трговачку школу као редовни ученици.

§ 22

Ученици, који у време уписа имају више од 18 година, могу се уписати само по надлежном одобрењу Министарства трговине и индустрије или Банске управе.

§ 23

При упису ученика у средње трговачке школе првенствено се примају ученици из области те школе. Ако, по свршеном упису, буде у школи празних места, могу се уписати ученици ван области те школе. Ученици, који прелазе из једне школе у другу, морају имати уредно одобрење од директора школе, из које одлазе.

Област појединих школа одређује Министар трговине и индустрије.

§ 24

Накнадни упис у средњим трговачким школама одобравају сами директори до 20 септембра, а Министарство трговине и индустрије или Банска управа у својој надлежности најдаље до 10 октобра.

После 10 октобра не може се ни један ученик више уписати.

§ 25

У старије разреде средњих трговачких школа уписују се: ученици, који су с успехом свршили у тој школи претходни разред; ученици, који су претходни разред свршили у другој средњој трговачкој школи могу се уписати, ако су добили уредно одобрење од директора школе.

Ученици, који су похађали средњу трговачку школу у иностранству могу по надлежном одобрењу Министарства трговине и индустрије или Банске управе бити примљени у старији разред, ако положе допунски испит из предмета које нису учили или су их учили у мањем обиму.

§ 26

Промена завода у току године ученицима средњих трговачких школа се не допушта.

Ученици досељених родитеља у току школске године могу прећи из једне средње трговачке школе у другу само у рок од осам дана по одласку из школе, у којој су до тада учили.

Ученици, удаљени из једне школе по казни (§ 40) могу се уписати у другу школу најдаље за осам дана по саопштењу правомоћне казне.

§ 27

Ученици, који су похађали трговачко-поморску академију могу прећи у дворазредну трговачку школу или трговачку академију, ако положе допунски испит.

Правила о полагању допунског испита прописује Министар трговине и индустрије.

Ученици, који су похађали средњу трговачку школу у иностранству могу се уписати по одобрењу Банске управе, ако положе допунски испит по предлогу директора, а по надлежном одобрењу Министарства трговине и индустрије или Банске управе.

У извесним случајевима могу директори одобрити промену завода уз претходан пристанак директора школе, у којој ученик одлази.

БРОЈ УЧЕНИКА

§ 28

У средњим трговачким школама може бити: у појединим разредима највише 40 ученика.

У овај број не улазе ученици који понављају разред, ученици досељених родитеља и они који у току године мењају школу. (§ 26 став 3).

Кад се пређе максимални број у државним школама могу се отворити паралелна одељења само по дозволи Министра трговине и индустрије.

ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА

§ 29

1) У сваком полугодишту сви ученици, који се оцењују, морају из наставног градива сваког предмета бити довољно и свестрано испитани.

2) Успех из појединих предмета оцењују се овим оценама; одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2), и недовољан (1).

Оцене: одличан, врло добар, добар и довољан су прелазне оцене, а оцена недовољан (1) је оцена, која повлачи поправни испит односно понављање разреда;

3) Општи годишњи успех ученика, који имају да полагају поновни испит, утврђује се по полагању истог;

4) Владане се оцењује оценама; примерно (5), врло добар (4), добар (3) и лоше (2);

5) Оцене успеха на крају полугодништа и оцене годишњег успеха из појединих предмета заједнички утврђују директор, разредни старешина и предметни наставник, који предлаже оцену успеха;

6) Оцене владања и оцене оштерг успеха предлаже разредни старешина и разредно веће их утврђује;

7) Код једнаке поделе гласова одлучује глас предметног наставника.

§ 30

Ученик средње трговачке школе, који је у две узастопне школске године имао лоше владање и би право на даље школовање у тој школи, и може се уписати у другу средњу трговачку школу само по допуштењу Банске управе.

Ученика, који на крају првог полугодништа има половину или више од половине недовољних оцена, Наставнички савет, може на предлог разредно већа удаљити из школе, с тим, да у идућој школској години може поновити разред.

ПРЕВОЂЕЊЕ УЧЕНИКА

§ 31

У старији разред преводе се ученици, који из свих предмета имају најмање довољну годишњу оцену, а они ученици, који су из једног или два предмета добили недовољну оцену и положи у августу месецу поправни испит.

Поправни испити полажу се на истој школи и не могу се понављати.

Разред се може поновити само једанпут.

§ 32

1) Ученик коме се због болести или других оправданих узрока, годишња оцена не може поуздано извести, подвргава се у почетку јуна разредном испиту из свих или из оних предмета, из којих се има да утврди годишња оцена. Ако је због болести спречен да у јуну положи овај испит и то докаже лекарским уверењем пре почетка испита, директор школе одлучује да се такав ученик испита у августу но с тим, да у томе року не може положити поправни испит. Такав ученик понавља разред ако при овом полагању добије ма и једну недовољну оцену, а онај који понавља разред губи право на даље школовање.

2) Ученик, који се пријави за поправни испит, а овај изостанак не може да оправда, сматра се да није свршио разред.

3) Ученик који у времену полагања испита, лекарским уверењем докаже да није могао присуствовати испиту због болести у заказано време, може тај испит положити најкасније до 30 септембра по допуштењу Министарства трговине и индустрије или Банске управе.

ИСПИТИ

§ 33

Испити могу бити: разредни, допунски, поправни, завршни и приватни.

Обављање испита, сем приватних, редовна је дужност наставника.

Завршни испити врше се у јунском року као главном, а у септембарском као споредном.

Ученици, који из оправданих разлога не дођу на завршни испит у редовном року полагаће га у септембарском року. Ученици, који у овом року на

завршном року буду одбивени, полагаће га у наредном јунском року.

Завршни испит у државним и самоуправним средњим трговачким школама као и оваквим школама привредних комора, које имају право јавности, врше се у присуству изасланика Министарства трговине и индустрије, а ученици оваквих школа, које немају право јавности полагаће завршне испите на државној средњој трговачкој школи, коју одреди Министар трговине и индустрије.

Министар трговине и индустрије прописује правилник о обављању испита, о награди изасланику на завршном испиту као и наградама за приватне испите, које плаћају ученици.

ЋАЧКЕ КЊИЖИЦЕ

§ 34

По завршетку полугодништа, ученицима се саопштава успех у ћачкој књижици коју мора имати сваки ученик средње трговачке школе.

Облик и садржину ћачке књижице прописује Министар трговине и индустрије.

СВЕДОЧАНСТВА И УВЕРЕЊА

§ 35.

По завршетку школске године, сваки ученик средње трговачке школе добија сведочанство о свом успеху и владању у тој школској години.

У оправданим случајевима, може се по молби у току школске године издати уверење о школовању с напоменом у коме се циљу издаје.

Сведочанство и уверења потписују директор и разредни старешина.

Сведочанство о завршном испиту потписује министров изасланик као и председник, директор школе и сви чланови испитне комисије.

Облик и садржину сведочанства и уверења прописује Министар трговине и индустрије.

Уверења се издају искљученим ученицима и онима, који мењају завод.

§ 36.

Дуликат годишњих сведочанстава издаје директор сам, а дубликат сведочанства о завршном испиту издаје директор по надлежном одобрењу Министарства трговине и индустрије или Банске управе после службеног оглашеног поништења оригинала у државним службеним новинама или службеним новинама надлежне Банске управе.

За дубликат школског уверења, сведочанства и ћачке књижице плаћа се, поред државне таксе, исти толики износ у готовом новцу за школски фонд.

ШКОЛСКИ РЕД

§ 37.

О дужностима ученика, њиховог владања, похађању школе и школских вежбања, учешћа у ћачким удружењима, правдање изостанака, кажњивању и осталом раду и реду у средњим трговачким школама Министар трговине и индустрије прописује правилник.

§ 38.

Ученика може казнити наставник, разредни старешина, разредно веће, директор и наставнички савет.

§ 39.

Ученици се кажњавају опоменом, укором, затвором, удаљењем и искључењем.

Ученици се не смеју кажњавати телесним казнама.

§ 40.

За велике дисциплинске школске преступе или учестале мање кривице, ученик се може казнити удаљењем или искључењем.

О удаљењу из једне средње трговачке школе за једну школску годину с тим, да ученик може у другој средњој трговачкој школи завршити школску годину, одлучује директор на предлог разредног већа.

О искључењу из једне средње трговачке школе до завршетка школовања с тим, да ученик може наставити започето школовање у другој средњој трговачкој школи, одлучује наставнички савет. Ова казна постаје извршна кад је одобри у својој надлежности Министарство трговине и индустрије или Банска управа.

О искључењу из свих средњих трговачких школа или из свих средњих стручних школа у ресору Министарства трговине и индустрије одлучује наставнички савет са најмање две трећине гласова. Ова казна постаје извршна кад је одобри Министар трговине и индустрије.

ШКОЛСКИ ФОНД И ЂАЧКА УДРУЖЕЊА

§ 41

У овакој средњој трговачкој школи постоји школски фонд, из чијих ће се сретстава помагати сиромашни ученици, набављати сретства за ђачке вежбе, књиге за ђачке књижнице давати потпоре за ђачка путовања сиромашним ученицима.

Правила о школском фонду прописује Министар трговине и индустрије.

§ 42

Ученици средњих трговачких школа могу образовати удружења у циљу интелектуалног, морално-естетског и здравственог усавршавања, али никако на основи племенској и верској. Свака школа може имати само једно удружење са више секција.

Рад ових удружења стоји под сталним надзором школске управе.

Правила удружења одобрава Министарство трговине и индустрије.

§ 43

У циљу, да се ученици привикну штедњи и да им се пружи прилика за практично примењивање стручног трговачког знања, основаће се у свакој средњој трговачкој школи заједница за штедњу и кредит.

Правила тих заједница, на предлог Наставничког савета, одобрава у својој надлежности Министарство трговине и индустрије или Банска управа као надзорна школска власт.

§ 44

Осим оваких удружења, ученици средњих трговачких школа, могу бити чланови и других друштава и удружења изван школе по одобрењу Министарства трговине и индустрије.

ОДНОС ДОМА И ШКОЛЕ

§ 45

За постизавање наставног и васпитног циља у средњим трговачким школама има се развијати сарадња дома и школе.

Ближе одредбе о узајамном односу дома и школе прописује Министар трговине и индустрије.

ПРИВАТНИ УЧЕНИЦИ

§ 46

Полагање приватних испита допуштено је, уз остале законске услове, само у државним средњим трговачким школама лицима старијим од 18 година:

1) која су запослена у привредним предузећима и установама;

2) која нису запослена у привредним предузећима и установама, само ако су раније били редовни ученици које средње трговачке школе, па су редовно школовање прекинули.

§ 47

Министарство трговине и индустрије или Банска управа, у својој надлежности, ће допустити полагање приватних испита из целе грађе само за један разред о једном редовном годишњем року, а завршни испит могу сва лица полагати само у редовним роковима са редовним ученицима.

IV ДЕО

НАСТАВНИЦИ

ДРУГО ОСОБЉЕ

ВРСТЕ, КВАЛИФИКАЦИЈЕ И ДУЖНОСТИ

§ 48

Наставници средњих трговачких школа су редовни и хонорарни.

Редовни наставници су: директор, професор и сундент (приправник).

За хонорарне наставнике могу се, према потреби, решењем Министровим поставити стручна лица са хонораром од часа, који се одређује у решењу.

§ 49

У свима средњим трговачким школама мора бити довољан број квалификованих наставника по структурама.

§ 50

За директора може бити постављен:

1) у државној трговачкој академији:

а) директор државне дворазредне трговачке школе, који има положен професорски испит и најмање 18 година државне, првенствено наставничке службе, заједно с годинама, које је провео као директор трговачке школе, а уз то се одликовао наставним и васпитним радом.

б) професор средње трговачке школе са положеним професорским испитом; који има најмање 18 година државне првенствено наставничке службе, од којих најмање 6 година у средњој трговачкој школи, а уз то се одликовао наставним и васпитним радом.

2) У државној дворазредној трговачкој школи: професор средње трговачке школе, који има положен професорски испит и најмање 12 година државне, првенствено наставничке службе, од којих најмање 6 година у средњој трговачкој школи.

Као наставничке године у средњој трговачкој школи рачунају се и године проведене у наставној административној служби ресора Министарства трговине и индустрије.

Звање директора средње трговачке школе привремено је за прве две године од дана постављења. За то време, директор може, и без свог престанка бити враћен на положај, са кога је дошао.

§ 51

Професор средње трговачке школе може постати суплент средње школе или средње трговачке школе, који има положен професорски испит и три године наставничке службе.

Професорски је испит стручни државни испит. Он се полаже пред комисијом коју одреди Министар трговине и индустрије. Правила о професорском испиту као и правила о допунском испиту за прелаз наставника из других школа у средње трговачке школе, прописује Министар трговине и индустрије. Овај испит може полагати суплент, који је најмање две године радио у школи.

§ 52

Суплент средње трговачке школе може постати лице са положеним дипломским испитом филозофског или правног факултета, које уредним документима докаже да испуњава услове Закона о чиновницима.

Суплентом за предмете трговачке струке може постати првенствено лице, које осим дипломе високе трговачке школе, има најмање 2 године праксе у каквом већем трговачком или индустријском предузећу.

§ 53

Суплент средње трговачке школе, који за пет година своје наставничке службе не положи професорски испит, отпушта се из државне службе, у коју може бити враћен тек после положеног професорског испита.

§ 54

Редовни наставници самоуправних и од привредних комора издржаваних средњих трговачких школа, морају имати исте стручне квалификације као и редовни наставници државних средњих трговачких школа. Избор ових редовних наставника у овим школама вреди, када га одобри Министар трговине и индустрије.

§ 55

Редовни наставник средње трговачке школе може по одлуци Министра трговине и индустрије бити додељен на рад у Министарству трговине и индустрије или код Банске управе.

Време, које је наставник провео на овом раду, рачуна се у време наставничке службе.

§ 56

Директорове су дужности у главном:

1) да управља школом и да правилним путем упућује образовање и васпитање омладине у својој школи;

2) да се стара о тачном држању часова и извођењу програма;

3) да што чешће похађа часове наставника и даје упутства како ће најуспешније предавати своје предмете, а по потреби да држи и угледна предавања из своје струке; да, према извештајима разредног већа, контролише рад ученика у свима разредима и предузима потребне мере за побољшање успеха.

4) да наставнике упознаје са новим правилима, расписима, наредбама;

5) да новим наставницима даје сва потребна упутства у погледу наставе и администрације;

6) да сазива седнице наставничког савета и стручне наставничке конференције, и да њима председава; да на тим конференцијама, споразумно са стручним наставницима, одређује наставни поступак за сваки предмет и разред и утврђује опште

мерило за оцењивање ученика; да се стара о извођењу угледних предавања и утврђује распоред истих, и да по свршеном предавању одржи са предавачем и наставницима који су предавању присуствовали заједничку конференцију, ради саопштења и саслушања евентуалних напомена предавача;

7) да брине о попуњавању наставничких места своје школе;

8) да наређује или врши замену отсутних и болесних наставника;

9) да одређује разредне старешине, пословођу, чуваре абирке и наставнике, који ће присуствовати седницама секција ученичког удружења и дозвољених друштава;

10) да сазива и председава седницама разредног већа, с тим, да, у случају његове спречености председава разредни старешина;

11) да руководи уписивањем ученика;

12) да се стара о извођењу распореда испита;

13) да подноси, према надлежности, Министарству трговине и индустрије или Банској управи извештај о раду и стању своје школе по упутствима за састав полугодишњег и годишњег извештаја, које прописује Министар трговине и индустрије;

14) да даје оцене о раду и владању наставника, по правилима о оцењивању;

15) да води надзор над школском зградом, учишницама и књижницама и настојава да се њима рукује по правилима, које пропише Министар трговине и индустрије;

16) да води школску преписку, под својим потписом и чува печат, службена акта и школске административне књиге и

17) да управља школском имовином и да буџетом одобрене суме распоређује на одређене школске потребе.

§ 57

Дужности наставника су у главном:

1) да одређене предмете предају по прописним програмима и датим упутствима, да утичу на васпитање ученика, да прате савремено стање науке;

2) да се приправљају за часове и да их редовно и тачно држе;

3) да држе угледна предавања по распореду који утврди директор и то: професори и супленти са преко 2 године службе по једно предавање годишње, а супленти у првој и другој години службе сваког полугодишња по једно. Овим предавањима имају, поред директора, присуствовати и ови, у то време слободни наставници, дотичне или сродне струке;

4) да свакога часа раде увек са целим разредом, служећи се свим наставним сретствима, којима школа располаже; да се држе одређених удбеника, да се ни у ком случају не служе диктирањем свога предмета; да се интересују успехом својих ученика; да упућују ученике на који ће начин успешно учити њихове предмете, и да помажу самосталне радове код ученика, трудећи се, да ученици већ на самом часу предавања науче извештај број својих лекција, да своја опажања о сваком ученику саопштавају разредном старешини на седници разредног већа;

5) да тачно воде прописане дневнике;

6) да присуствују свима седницама наставничког савета, разредних већа и конференцијама, које директор сазива;

7) да по наредби директоровој замењују отсутне или болесне наставнике;

8) да врше надзор над ученицима по распореду, који утврди директор школе, а према правилима које прописује Министар трговине и индустрије;

9) да извештавају, у случају своје болести или какве друге сметње, увек на време директора о свом изостанку и да изостанак оправдају;

10) да чувају поверена учила, књиге и друге ствари, за које су и материјално одговорни, ако је штета, настала због њихове немарности, комисијски утврђена;

11) да чувају све службене тајне, у које спада све оно о чему се службено говори на седницама разредних већа, наставничког савета и испитног одбора;

12) да извршују директорова наређења и упутства у погледу педагошко-методског рада;

13) да за прве две године суплентске службе похађају часове старијих наставника своје струке и

14) да врше и друге наредбе школске власти, које су основане на закону.

§ 58

Наставници средњих трговачких школа имају овај број часова недељно:

1) директори трговачких академија, у случају потребе, до 5 часова;

2) директори трговачких школа, у случају потреба, до 8 часова;

3) професори 18 часова; професори предмета из којих се раде писмени задаци или за које се морају припремити експерименти, као и они који имају преко двадесет година наставничке службе, могу по одобрењу Министра трговине и индустрије имати два часа мање;

4) супленти за прве две године службе 14 часова, а после као и професори.

У случају потребе наставник је дужан примити и већи број часова и то: супленти највише три часа, а професори највише четири часа недељно преко законског максимума. Они се часови неће хонорисати.

Разредно старешинство, рад директора и рад пословође, сем оног из § 62 неће се хонорисати. Тај се рад не рачуна у редовне часове. Неће се хонорисати ни рад на испитима сем рада на приватним испитима.

Одступање испод броја редовних часова, утврђених овим чланом, може бити само по одобрењу Министарства трговине и индустрије.

§ 59

Наставник, који за три године узастопно буде лоше оцењен, ставиће се у пензију или отпустити из службе ресора Министарства трговине и индустрије.

§ 60

Забрањено је наставнику да приватно спрема ученике своје школе.

§ 61

Министар трговине и индустрије прописује:

1) ближе одредбе о раду и дужностима директора и наставника;

2) правилник о оцењивању директора и наставника.

§ 62

У трговачким академијама које имаја најмање 8 одељења поставља се за вршење административних

и благајничких послова школски секретар. За школског секретара може бити постављен свршени ученик трговачке академије са положеним завршним испитом. Постављање и даљи односи школског секретара регулишу се по Закону о чиновницима. Он се распоређује од IX до закључно VI положајне групе.

У трговачким академијама, које имају најмање од 8 одељења и трговачким школама, које имају више од 6 одељења, поставља, на предлог директора школе, Министарство трговине и индустрије или Банска управа у својој надлежности једног од редовних наставника за пословођу, који има поред своје редовне дужности да врши дужност школског секретара. Висину хонорара одређује правилником Министар трговине и индустрије с Министром финансија.

ШКОЛСКИ ЛЕКАР

§ 63

Средње трговачке школе у местима где нема школске поликлинике морају имати свог хонорарног школског лекара.

Ближе одредбе о постављању, делокругу рада и висини награде за школске лекаре одређује Министар трговине и индустрије у споразуму с Министром социјалне политике и народног здравља и Министром финансија.

ПЛАТЕ, ПРИНАДЛЕЖНОСТИ И ДРУГИ ОДНОСИ

§ 64

Све принадлежности наставног особља и осталих државних службеника одређује се по Закону о чиновницима.

§ 65

Директори трговачких академија распоређују се од IV положајне групе 1 степена до III положајне групе 1 степена закључно.

Директори дворазредних трговачких школа распоређују се као и професори, почев од V положајне групе на више.

§ 66

Министар трговине и индустрије може, ако директор школе није постављен, одредити својом одлуком једног професора да, поред своје редовне дужности, врши дужност директора, с тим, да му се број часова смањи за половину од редовног броја обавезних часова.

§ 67

Наставник средње трговачке школе, који пређе у другу струку државне службе, па се после врати у наставничку службу, неће имати већу плату од оне, коју би имао да је остао у наставничкој служби.

§ 68

На систематизована чиновничка места могу се поставити контрактуални чиновници — наставници под условима Закона о чиновницима.

§ 69

У колико остали службени односи, права и дужности наставника средњих трговачких школа нису предвиђени овим законом, вреде прописи Закона о чиновницима и државним службеницима грађанског реда.

V ДЕО ШКОЛСКА УПРАВА

§ 70

Школску управу сачињавају директор, разредни старешина, разредне вође и наставнички савет.

ДИРЕКТОР

§ 71

Директор је старешина школе. Он управља школом по Закону, правилницима и наредбама Министарства трговине и индустрије и Банске управе.

РАЗРЕДНИ СТАРЕШИНА

§ 72

Директор одређује у почетку школске године разредне старешине за сваки разред.

Разредни старешина стара се о ученицима свога разреда и подноси извештај разредном већу, наставничком савету или директору.

§ 73

Министар трговине и индустрије издаће ближе одредбе о раду и дужностима разредних старешина, разредних већа и наставничког савета.

РАЗРЕДНО ВЕЋЕ

§ 74

Разредно веће састављају разредни старешина и сви наставници једног разреда, а претседник му је директор или разредни старешина, као његов заменик.

§ 75

Разредно веће састаје се у време кад нема часова, на позив директора или разредног старешине.

§ 76

Састанци разредног већа су редовни и ванредни. Редовни састанци се држе половином и крајем сваког полугодишта, а ванредни по потреби.

§ 77

Разредно веће на својим састанцима бави се у главном овим пословима:

1) одлучује шта ће предузимати за што успешнију наставу и боље васпитање ученика свога разреда;

2) утврђује начин како би сви наставници у наставном и васпитном погледу подједнако поступали према ученицима, и одржали везу и јединство у целокупној настави, зајамчујући складним радом бољи успех;

3) утврђује распоред школских писмених задатака;

4) изриче над ученицима казне, према дисциплинским правилима, која прописије Министар трговине и индустрије;

5) одлучује о превођењу ученика у старије разреде, о понављању разреда и о полагању испита из појединих предмета.

§ 78

Годишњу оцену даје предметни наставник, не изводећи је аритметички из полугодишњих оцена. Утврђивање годишње оцене врше: предметни наставник, разредни старешина и директор. У случају њиховог неслагања, годишњу оцену утврђује разредно веће. Ако су гласови подељени подједнако, одлучује глас предметног наставника.

§ 79

Разредно веће доноси одлуке већином гласова. Ако би се гласови једнако поделили одлучује глас претседников, у свим случајевима, осим случаја из § 78 овог Закона.

Ако се који члан разредног већа не би сложио са одлуком већа, може одмах унети у записник своје одвојено мишљење.

Разредни старешина извештава директора, спреченог да председава седницама, о раду састанка.

НАСТАВНИЧКИ САВЕТ

§ 80

Наставнички савет састављају директор и редовни наставници, а у нарочитим случајевима и школски лекар.

По потреби, а по директоровом позиву седницама наставничког савета могу присуствовати и хонорарни наставници.

§ 81

Наставнички савет састаје се на позив директора, у време кад нема часова. Директор је дужан сазивати наставнички савет најмање три пута у полугодишту.

§ 82

Седницама наставничког савета председава директор или, ако је он спречен, најстарији по рангу професор.

§ 83

Наставнички савет одлучује апсолутном већином присутних чланова; ако би се гласови једнако поделили одлучује глас директора или члана који председава.

Записнике наставничког савета потписује директор и сви наставници, који су били на седници, а директор објављује и извршује одлуке истог.

Ако директор сматра да је таква одлука противна законском пропису, или ако он сматра да није умесна, он ће је пре извршења доставити Министарству трговине и индустрије, да оно о њој одлучи. У случају, да се који члан наставничког савета не сложи са одлуком саветском, може уписати у записник на самом састанку своје одвојено мишљење.

§ 84

Дужности наставничког савета су у главном:

1) да, по директоровом предлогу, распоређује предмете на наставнике према њиховим струкама;

2) на крају сваког полугодишта саслуша извештаје разредних старешина о стању и напредовању ученика њихових разреда и да утврди мере за побољшање и васпитање;

3) да утврђује распоред предмета, предмете на дане и часове као и распоред испита;

4) да одлучује о већим ученичким екскурзијама;

5) да изриче над ученицима веће казне по одредбама овог Закона;

6) да одлучује о набављању књига и учила;

7) да се договара о потребним изменама у школским правилима и о свему што би могло служити унапређењу наставе и васпитања у школи, подносићи у томе циљу предлоге Министарству трговине и индустрије.

ОСТАЛЕ АДМИНИСТРАТИВНЕ ОДРЕДБЕ

§ 85

Свака државна средња трговачка школа има свој печат са државним грбом, своју архиву и своје

административне књиге о правилима које изда Министар трговине и индустрије.

§ 86

У почетку школске године одређује директор књижничаре за наставничку и бјачку књижницу и поставља чуваре збирки. Они су дужни да чувају и рукују повереним им предметима и да воде у реду инвентаре по правилима, које прописује Министар трговине и индустрије.

VI ДЕО

ТРГОВАЧКИ ТЕЧАЈЕВИ

§ 87

Трговачки течајеви могу бити: абитуријенски течајеви, трговачки дневни течајеви и трговачки вечерњи течајеви.

Абитуријенски течајеви дају абитуријентима средњих и стручних школа потребну трговачку спрему као допуну њихова образовања; а дневни и вечерњи течајеви дају полажницима основно знање за обављање помоћних трговачких машпулативних послова.

§ 88

Трговачке течајеве могу отворити и издржавати о свом трошку или о трошку полажника: самоуправна тела, трговачке корпорације и приватна лица, која имају стручну спрему.

Одобрење за отварање течајева даје у својој надлежности Министарство трговине и индустрије или Банска управа.

Одобрење издато једном лицу не може се преносити.

§ 89

Наставу у трговачким течајевима могу вршити само стручно квалификована лица. Наставни план и програм за трговачке течајеve прописује Правилником Министар трговине и индустрије.

VII ДЕО

ПРЕЛАЗНА НАРЕЂЕЊА

§ 90

Досадашње приватне трговачке школе морају у року од месец дана по ступању на снагу овог

Закона затражити одобрење Министра трговине и индустрије. У случају добивеног одобрења приватна школа се мора од почетка наредне школске године преудесити саобразно одредбама овог Закона. У противном случају као и у случају нетражења одобрења, школа се има затворити.

Одржавање досадашњих трговачких течајева важиће и по ступању на снагу овог Закона уз услов, да се у року од три месеца преудесе саобразно пропису § 89 овог Закона.

§ 91

Предметни учитељи, који су се затекли у томе звању остају и даље у наставничкој служби са досадашњим звањем.

§ 92

Време, које је извршним одлукама признато за даље напредовање инспекторима, директорима и наставницима при вођењу у одговарајуће чиновничке групе по Закону о платама, сталним месечним и осталим додатцима и припадностима, унапређењу и пензијским припадностима наставника средњих стручних школа у ресору Министарства трговине и индустрије од 4 новембра 1929 године (Службене новине Бр. 261 — CV од 7 новембра 1929) рачуна им се у ефективном износу за наредну положајну групу и периодску повишицу и по Закону о чиновницима од 31 марта 1931 године, с тим да то има важити и за протекло време до доношења овога Закона.

§ 93

Све одредбе овог Закона у погледу школског рада примењиваће се од почетка школске 1932-33 године.

§ 94

Овај закон ступа на снагу кад га Краљ потпише и кад се објави у „Службеним Новинама“. Од тада престају важити све законске одредбе, које су противне овом закону.

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА
КАБИНЕТ
МИНИСТАРСТВА ТРГОВИНЕ И ИНДУСТРИЈЕ

Бр. 157

29 јануара 1932 г. Београд

Господине Претседниче,

Част ми је у прилогу под $\cdot/1$ доставити ради подношења Народној скупштини на решавање:

Предлог закона о поморско-трговачким академијама.

У исто време част ми је под $\cdot/2$ доставити препис Указа Његовог Величанства Краља Александра I Бр. 2316 од 29 јануара 1932 год. којим сам овлашћен да могу горе наведени предлог Закона поднети Народној скупштини на решавање.

С обзиром на предње, част ми је замолити Вас, Господине Претседниче, за поступак по предмету о коме је реч.

Изволите, Господине Претседниче, и овом приликом примити уверење о моме одличном поштовању.

Министар трговине и индустрије
Др. Алберт Крамер, с. р.

МИ
АЛЕКСАНДАР I
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра трговине и индустрије, а по саслушању Нашег Министарског савета, решили смо и решавамо;

Овлашћује се Наш Министар трговине и индустрије да може на основу чл. 63 Устава Краљевине Југославије, поднети Народној скупштини на решавање:

- 1) Предлог Закона о средњим трговачким школама;
- 2) Предлог Закона о поморско-трговачким академијама;
- 3) Предлог Закона о средњим техничким и мушким занатским школама;
- 4) Предлог Закона о женским занатским и женским стручним учитељским школама.

Наш Министар трговине и индустрије нека изврши овај Указ.

Бр. 2316/0
29 јануара 1932 године
Београд

АЛЕКСАНДАР с. р.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

По ослобођењу и уједињењу, у нашем Приморју наслеђене су од бивше Аустроугарске монархије три Поморске академије и то: у Котору, Дубровнику и Бакру. Ове академије је наша држава као корисне и потребне по националну будућност наше младе трговачке морнарице прихватила и у њима се од уједињења до данас припрема наш стручни поморски подмладак, за свој тешки позив.

Али како ове академије нису имале до сада једног јединственог плана и наставног програма, то се одавно осећала прека потреба за једним јединственим Законом о поморско-трговачким академијама, којим би се уједначила настава у њима и који би ударио солидан основ свеопштем национално-културном образовању, а нарочито стручном знању, и од ученика ових школа створило стручан кадар људи, добрих помораца у миру, а одличних војника у војној морнарици у случају рата, који би временом заменили стручно квалификовано страни особље, у коме још увек оскудевамо.

Комисија стручњака, одређена од моје стране, студирала је дуго и темељно све потребе ових академија, и консултовала је све меродавне факторе у овим питањима, као и законе других напредних поморских земаља, и најзад створила овај предлог закона, који је синтеза свега модерног и напреднога, и који ће у низу других закона донетих у

последње време, допринети много насушним потребама нашег националног и државног живота.

Овај предлог закона прошао је кроз секцију и пленум Врховног законодавног савета, а о њему је дао своје мишљење и Г. Министар финансија у своје време.

Овај предлог закона у свему је прилагођен закону о чиновницима од 31 марта 1931 год., изузев у постављењу стручног особља, на школској лађи „Вила Велебита“, на којој и ученици ових академија врше практичну обуку. Ово је учињено из разлога што ми немамо још стручно особље за овај школски брод, и када се овај закон донесе, на школском броду се мора задржати оно особље које се на њему и данас налази, а које је регрутовано из кадра старих, дугогодишњих искусних наших помораца, који без довољно школе имају своју стручну рутину и спрему за практичну обуку и које је за сада незаменљиво, све док не стигне поморски подмладак који се сад кроз школе спрема за овај положај.

С обзиром на све напред изложено, доношење овог закона, на коме радимо већ две године, хитна је и неопходна потреба како би ове стручне академије задахнуте новим духом могле дати оне резултате које од њих са правом народ и држава очекују.

Министар
трговине и индустрије
Др. Алберт Крамер с.р.

ЗАКОН

О

ПОМОРСКО-ТРГОВАЧКИМ АКАДЕМИЈАМА

I ДЕО

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

§ 1

Задатак је поморских трговачких академија, да, уз опште образовање у духу југословенског народног и државног јединства, пружи ученицима и стручну теоријску и практичну спрему за звања у трговачкој морнарици и лучкој служби.

§ 2

Поморско-трговачке академије стоје под врховним надзором Министра трговине и индустрије, а под непосредним надзором бана.

§ 3

Поморско-трговачке академије са завршним испитом имају ранг потпуне пуне средње школе (гимназије, реалке, реалне гимназије) са вишим течајним испитом.

§ 4

Оснивање, премештање и укидање поморско-трговачких академија врши се Краљевим Указом на предлог Министра трговине и индустрије.

У укинутој поморско-трговачкој академији разреди се постепено укидају.

§ 5

Свака поморско-трговачка академија мора да има зграду, која одговара школским потребама и хигијенским захтевима.

Земљиште за подизање школске зграде дужна је дати општина. Ако општина нема потребног земљишта може га откупити по закону о експропријацији.

Трошкове око подизања, преправљања и одржавања зграде као и трошкове за огрев, осветљење и воду сноси бановина.

Редовне оправке зграда врше се за време великог школског одмора.

Школска зграда мора имати стан за служитеља.

По одредбама о подизању зграда може се поступити кад се добије потребан кредит и одобрење од надлежних органа.

II ДЕО

НАСТАВА.

§ 6

Настава у поморско-трговачким академијама траје четири године.

§ 7

Министар трговине и индустрије прописује наставни план, програм и методска упутства за извођење наставе у појединим предметима по саслушању Савета за професионалну наставу.

Једном утврђени наставни план и програм не може се мењати за ученике, који су по њему започели рад.

§ 8

Ученици ће се теоријски и практично упућивати и у војном поморству.

Обим наставе у том предмету прописује Министар трговине и индустрије у споразуму с Министром војске и морнарице.

§ 9

У поморско-трговачким академијама могу се употребљавати само учбеници које одобри Министар трговине и индустрије.

§ 10

Свака поморско-трговачка академија, осим школског намештаја, збирки, учила, књижнице за наставнике и књижнице за ученике, мора имати своје чамце за вежбање у веслању и једрењу, и свој парни моторни чамцац за обуку.

За друге потребе практичне наставе поморско-трговачке академије имају ваједнички државни школски брод.

III ДЕО.

ДРЖАВНИ ШКОЛСКИ БРОД И ШКОЛСКА ПУТОВАЊА

§ 11

Школски брод регистрован је у луци Бакар.

Када се школски брод не налази на пловидби боравиће по потребама у другим лукама где се налазе академије, а трајање боравка одређује Министар трговине и индустрије.

§ 12

Заповедник школског брода заповеда њиме и самостално води административне послове. Он је одговоран за брод и пловидбу.

Заповедништво школског брода има свој печат са државним грбом и своју архиву. Заповедник школског брода прима и отпрема самостално сва службена акта.

§ 13

Свака поморско-трговачка академија врши годишње по једно школско путовање првенствено по Јадранском или Средоземном мору.

Ред путовања за поједине школе мења се циклички.

Директори поморско-трговачких академија у споразуму са заповедником школског брода, састављају сваки за своју школу правац и програм школског путовања и шаљу га на одобрење Министру трговине и индустрије.

§ 14

Директори поморско-трговачких академија предлажу сваки за своју школу Министру: 2 стручна наставника, 1 наставника економа и лекара, који ће суделовати при школском путовању.

Осим бродског персонала одређених наставника, ученика и лекара нико се не може придружити школском путовању без изричитог одобрења Министра трговине и индустрије.

§ 15

Директор поморско-трговачке академије је вођа школског путовања. Он управља целокупним наставним радом за време путовања, саставља распоред рада и вежбања за време пловидбе и распоред разгледања за време боравка у лукама.

Заповедник школског брода извршује одредбе директора издате ради успешног извођења наставног програма за време пловидбе.

§ 16

Циљ је школског путовања да ученици, под вођством директора и стручних наставника, а уз помоћ заповедника, часника и морнарског особља школског брода, стекну искуство у пловидби на мору и у поморству уопште.

При овим путовањима ученици поморско-трговачких академија се упознавају са свим важнијим лукама првенствено Јадранског и Средоземног мора и са уређењем, саобраћајем и трговачким приликама у тим лукама.

§ 17

Путовања на школском броду саставни су део наставе и обавезна су за све ученике I—III разреда академија.

Ученици, који при годишњем оцењивању падну на годину дана, неће те школске године поћи на школско путовање.

§ 18

Пре поласка на путовање ученици се имају лекарски прегледати и калемити (цепити) против заразних болести по потреби и нахођењу школског лекара.

§ 19

За време пловидбе сви учесници путовања добијају бесплатну храну.

Храна мора бити здрава, добра и довољна.

Министар трговине и индустрије прописује правилник о исхрани, а у споразуму с Министром финансија, изузетно од прописа Закона о државном рачуноводству о осигуравању снабдевања школског брода и вршењу набавке хране за време пловидбе у домаћим и страним лукама.

§ 20

Ученици примају на употребу по: 2 плава (радна) и 2 бела (свечана) одела, а према потреби и једно сукнено поморско одело.

§ 21

Пре поласка директор поморско-трговачке академије објасниће ученицима циљ и користи путовања и дисциплинска правила за школска путовања.

Ова правила прописује Министар трговине и индустрије.

§ 22

Наставно и стално бродско особље као и школски лекар примају за време пловидбе наушалну накнаду по правилнику, који прописује Министар трговине и индустрије у споразуму са Министром финансија. Истим правилником одређује се и наушална накнада за оне органе инспекције, које Министар трговине и индустрије упути на путовања школским бродом. Ове наушалне накнаде падају на терет кредита одобрених за пловидбу.

§ 23

Министар трговине и индустрије се стара да се сваке године у државном буџету осигурају довољне суме за издржавање, осигуравање, прибор школског брода и за извршење пловидбе за све поморске академије а прописује у споразуму с Министром финансија Правилник о обрачузу утрошених кредита за школски брод и извршене пловидбе.

IV ДЕО

УЧЕНИЦИ

Школска година.

§ 24

Школска година почиње 6 септембра а завршава се закључно 5 септембра наредне године.

Од 1 до 5 септембра закључно држе се допунски и поправни испити.

Упис се врши 6, 7 и 8 септембра.

Предавања почињу 10 септембра.

Школски рад се завршава за ученике прва три

разреда после научног путовања школским бродом а за ученике четвртог разреда 15 маја.

Завршни испити се држе од 15 до 20 маја.

Школска путовања врше се за време од 21 маја до 31 августа и трају по 30 дана. Остало време је велики школски одмор.

Ближе одредбе о томе у које дане школа неће радити у току школске године због празника и народних светковина прописује Министар трговине и индустрије.

§ 25

Накнадни упис може дозволити директор школе само у изузетним и оправданим случајевима до 20 септембра, а Банска управа најдаље до 10 октобра.

После тога рока не може се ни један ученик више уписати.

§ 26

Школска година дели се у два полугодишта: прво полугодиште, од почетка школске године до 22 децембра и друго полугодиште од 23 децембра до завршетка предавања.

§ 27

На крају школске године управа академије дужна је да штампа школски годишњи извештај по упутствима, које пропише Министар трговине и индустрије.

§ 28

У поморско-трговачке академије примају се ученици, који су с успехом свршили најмање четири разреда гимназије, реалке или реалне гимназије са положеним нижим течајним испитом или грађанске школе са положеним завршним испитом под условом:

1) да су телесно здрави, да имају добар вид и слух и да распознају све боје што се установљава лекарским прегледом при пријему;

2) да нису старији од 18 година, што се доказује крштеницом (родним листом) и

3) да су држављани Краљевине Југославије.

У први разред може се примити највише 30 ученика.

§ 29

Страни држављани могу се уписати само по допуштењу Министарства трговине и индустрије, ако испуњавају услове тачке 1 и 2 из § 28 овог закона и положи допунски испит из српско-хрватског језика и математике у опсегу наставног градива ниже гимназије.

§ 30

Ученици поморско-трговачких академија могу бити само редовни ученици. Приватних ученика у поморско-трговачким академијама нема нити се у њима може полагаати приватни испит.

Ученици, који су изгубили право на редовно школовање у средњој школи, не могу се уписати у поморско-трговачке академије као редовни ученици.

§ 31

Код поморско-трговачке академије у Бакру постоји бродостројарски отсек у који се примају првенствено ученици, који су свршили машинско-браварски отсек стручне занатске или обртне школе као и они ученици, који испуњавају услове за пријем у поморску академију (§ 28).

Испитивање, оцењивање и превођење ученика.

§ 32

У сваком полугодшту, сви ученици, који се оцењују морају из наставног градива сваког предмета бити довољно и свестрано испитани.

§ 33

Министар трговине и индустрије издаје правила о испитивању ученика поморско-трговачких академија и утврђивању њиховог успеха.

§ 34

После првог полугодишта по одлуци наставничког савета, а на предлог разредног већа, могу се удаљити из школе они ученици, за које разредно веће нађе да неће моћи с успехом завршити тај разред.

Такви ученици не могу у тој школској години прећи у другу поморску трговачку академију али могу поновити разред.

§ 35

За оцењивање ученичког успеха и владања има 5 оцена: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1).

Оцене владања су: примерно (5), врло добро (4), добро (3) и лоше (2).

Морнарска способност се оцењује са 4 оцене, и то: одлична (5), врло добра (4), добра (3) и слаба (2).

§ 36

У старији разред преводе се ученици који из свих предмета имају најмање довољну годишњу оцену, и они ученици, који су из једног предмета добили недовољну оцену, али положили у септембру поправни испит.

Ученицима који имају две недовољне годишње оцене може наставнички савет допустити полагање поправног испита.

Поправни испити полагају се на истој школи и не могу се понављати.

Разред се може поновити само једанпут.

§ 37

Превођење ученика у старије разреде, утврђује и о полагању поправног испита и понављању разреда, одлучује наставнички савет.

§ 38

Ученик једне поморско-трговачке академије који за две узастопне године добије лошу оцену из владања, губи право на школовање у њој за једну школску годину, али се може уписати у другу академију по допуштењу надлежне Банске управе.

§ 39

После свршеног школовања ученици полагају завршни испит.

Правилник о завршном испиту прописује Министар трговине и индустрије.

Ћачке књижице.

§ 40

По свршетку полугодишта ученицима се саопштава успех у ћачкој књижици коју мора имати сваки ученик поморско-трговачке академије.

Облик и садржину ћачке књижице прописује Министар трговине и индустрије.

Сведочанства и уверења

§ 41

По свршетку школске године сваки ученик добија сведочанство о успеху у појединим научним предметима, морнарској способности и владању.

У оправданим случајевима може се по молби у току школске године издати уверење о школовању с напоменом, у коме се циљу издаје.

Ако ученик напусти школу у току школске године издаје му се уверење, докле је у школи био и какве је оцене имао.

Сведочанства и уверења потписују директор и разредни старешина.

Сведочанство о завршном испиту потписују Министров изасланик као претседник, директор школе и сви чланови испитне комисије.

Сведочанство о завршном испиту издаје се одмах по завршетку испита.

Облик и садржину сведочанства и уверења прописује Министар трговине и индустрије.

§ 42

Дупликат годишњег сведочанства издаје директор. Дупликат сведочанства о завршном испиту издаје директор, по одобрењу банске управе, после службеног оглашеног пописштења оригинала у службеним новинама надлежне банске управе.

За овај дупликат плаћа се поред државне таксе исти толики износ у готовом новцу за школски фонд.

Школски ред.

§ 43

Министар трговине и индустрије прописује Правилник о владању ученика у школи и ван ње, о похађању школе, о правдању изостанака и о начину кажњавања ученика.

§ 44

Ученика може казнити: наставник, разредни старешина, разредно веће, директор и наставнички савет.

§ 45

Ученици се кажњавају: опоменом, укором, затвором, удаљењем и искључењем.

Ученици се не смеју кажњавати телесним казнама.

§ 46

За велике дисциплинске школске преступе или учестале мање кривице ученик се може казнити удаљењем или искључењем.

О удаљењу из једне поморско-трговачке академије на једну школску годину с тим, да ученик може у другој поморско-трговачкој академији завршити школску годину, одлучује директор на предлог разредног већа.

О искључењу из једне поморско-трговачке академије до свршетка школовања с тим, да ученик може наставити започето школовање у другој поморско-трговачкој академији, одлучује наставнички савет. Ова казна постаје извршна кад је одобри Банска управа.

О искључењу из свих поморско-трговачких академија или из свих средњих стручних школа у ресору Министарства трговине и индустрије одлучује Наставнички савет са најмање две трећине гласова. Ова казна постаје извршна кад је одобри Министар трговине и индустрије.

Продужење школовања у другој поморско-трговачкој академији се врши без обзира на број ученика.

Школски фонд и ђачка удружења.

§ 47

Ради помагања сиромашних ученика постоји у свакој поморско-трговачкој академији школски фонд, из чијих ће се средстава помагати сиромашни ученици, набављати сретства за ђачке вежбе, учила, књиге за ђачке књижице и друго као и давати потпоре за ђачка путовања сиромашним ученицима.

Правила о школском фонду прописује Министар трговине и индустрије.

§ 48

Ученици поморско-трговачких академија могу образовати ђачка удружења само за интелектуално морално и здравствено усавршавање, али никако на основи племенској или верској. Рад ових удружења стоји под сталним надзором школске управе.

Правила удружења одобравају надлежне банске управе према упутствима, које прописује Министар трговине и индустрије.

У којим друштвима и удружењима изван школе могу ученици суделовати, одобриће Министар трговине и индустрије.

§ 49

У циљу да се ученици привикну штедњи и да им се пружи прилика за практично примењивање стручног трговачког знања основаће се у свакој поморско-трговачкој академији заједница за штедњу и кредит.

Правила тих заједница, на предлог наставничког савета, одобрава надлежна банска управа као надзорна школска власт.

V ДЕО

НАСТАВНИЦИ И ДРУГО ОСОБЉЕ.

Врсте, квалификације и дужности.

§ 50

Наставници поморско-трговачких академија могу бити редовни и хонорарни.

Редовни су наставници: директор, професор, суплент (приправник) и учитељ за морнарски рад.

Хонорарни наставници се постављају решењем Министарства за време трајања потребе. Они морају имати исте квалификације као и редовни наставници, а добијају или стални месечни хонорар или хонорар од стварно одржаног часа.

§ 51

Директором поморско-трговачке академије може да постане професор поморско-трговачке академије са најмање 18 година признате државне службе, од којих бар 6 последњих година на поморској академији.

§ 52

Професором поморско-трговачке академије постаје суплент после положеног професорског испита, кад напуни три године државне наставничке службе.

Професорски је испит стручни државни испит. Он се полаже пред комисијом, коју одреди Министар трговине и индустрије.

Правила о полагању професорског испита прописује Министар трговине и индустрије по саслушању Савета за професионалну наставу.

Овај испит може полагати суплент, који је најмање две године радио у школи.

§ 53.

За суплента може бити постављено лице, које је положило испит зрелости у средњој школи и дипломатски испит на филозофском или техничком факултету.

За предмете наутичко поморске струке могу бити постављени капетани дуге пловидбе и виши резервни или пензионисани официри Краљевске морнарице, ако после двогодишњих универзитетских наука положи стручни испит, о чему ће донети правила Министар трговине и индустрије. После две године наставничке службе они могу полагати професорски испит и по положеном овом испиту стичу права професора поморско-трговачких академија кад наврше 3 године државне наставничке службе (§ 52).

§ 54

Суплент, који не положи професорски испит за 5 година службе од постављења, отпушта се из наставничке службе, у коју може бити враћен тек после положеног професорског испита.

§ 55

Учитељем за морнарски рад може постати лице, које је свршило морнарску подофицирску школу и које је пловило најмање 4 године са ратним бродовима или бродовима велике обалне или дуге пловидбе у својству вође палубе изузетно од §§ 12 и 59 Закона о чиновницима.

§ 56

Директорове су дужности у главном:

1 — да управља школом и да правилним путем упућује образовање и васпитање омладине у својој школи;

2 — да се стара о тачном држању часова и извођењу програма;

3 — да што чешће похађа часове наставника и даје упутства како ће најуспешније предавати своје предмете, а по потреби да држи и угледна предавања из своје струке; да према извештајима разредног већа контролише рад ученика у свима разредима и предузима потребне мере за побољшање успеха;

4 — да наставнике упознаје са новим правилима, расписима, наредбама;

5 — да новим наставницима даје сва потребна упутства у погледу наставе и администрације;

6 — да сазива седнице наставничког савета и стручне наставничке конференције и да њима претседава; да на тим конференцијама, еноразумно са

стручним наставницима, одређује наставни поступак за сваки предмет и разред и утврђује опште мерило за оцењивање ученика; да се стара о извођењу угледних предавања и утврђује распоред истих, и да по свршеном предавању одржи са предавачем и наставницима, који су предавању присуствовали, заједничку конференцију ради саопштења и саслушања евентуалних напомена предавачу;

7 — да се брине о попуњавању наставничких места своје школе;

8 — да наређује или врши замену отсутних и болесних наставника;

9 — да одређује разредне старешине, пословођу, чуваре збирака и наставника, који ће присуствовати седницама ученичких удружења и дозвољених друштава;

10 — да сазива и претседава седницама разредног већа, с тим, да у случају његове спречености претседава разредни старешина;

11 — да руководи уписивањем ученика;

12 — да се стара о извођењу распореда испита;

13 — да по свршетку првог полугодња и извршеног школског путовања подноси банској управи извештај о раду и стању у својој школи по упуштвима за састав извештаја, која прописује Министар трговине и индустрије;

14 — да даје оцене о раду и владању наставника, по правилима и оцењивању;

15 — да води надзор над школском зградом, училима, књижницама и лађама и да настојава да се њима рукује по правилима, које прописује Министар трговине и индустрије;

16 — да води школску преписку под својим потписом и чува печат, службена акта и школске административне књиге;

17 — да управља школском имовином и да буџетом одобрене суме распоређује на одређене школске потребе;

18 — да води експедицију за време школског путовања настојавајући да се путовање што већма искористи у циљу практичног и стручног образовања ученика.

§ 57

Дужности наставника су у главном:

1 — да одређене предмете предају по прописаним програмима и датим упутствима, да утичу на васпитање ученика, да прате савремено стање науке;

2 — да се приправљају за часове и да их редовно и тачно држе;

3 — да свакога часа раде увек са целим разредом, служећи се свим наставним средствима, којима школа располаже; да се држе одређених убједника; да се не служе диктирањем свога предмета; да се интересују успехом ученика; да упућују ученике на који ће начин успешно учити њихове предмете; и да помажу самосталне радове код ученика; трудећи се да ученици, већ на самом часу предавања, науче лекцију; да своја онакања о сваком ученику саопштавају разредном старешини на седници разредног већа;

4 — да тачно воде прописане дневнике;

5 — да присуствују свима седницама наставничког савета, разредних већа и конференција, које директор сазива;

6 — да по наредби директоровој замењује отсутне или болесне наставнике;

7 — да врше надзор над ученицима по распореду који утврди директор школе, а према правилима која прописује Министар трговине и индустрије;

8 — да извештава у случају своје болести или какве друге сметње увек на време директора о свом изостанку и да изостанак оправдају;

9 — да чувају поверена училиа, књиге и друге ствари, за које су и материјално одговорни, ако је штета, настала због њихове немарности, комисијски утврђена;

10 — да чувају све службене тајне, у које спада и све оно о чему се службено говори на седницама разредних већа, наставничког савета и пензионих одбора;

11 — да извршују директорова наређења и упутства и у погледу педагошко методског рада;

12 — да за прве две године суплентске службе похађају часове старијих наставника своје струке; и

13 — да врше и друге наредбе школске власти, које су основане на закону.

§ 58

Наставници имају овај број часова недељно:

1 — директори у случају потребе, до 5 часова;

2 — професори научних предмета 18 часова; професори предмета из којих се раде писмени задаци или за које се морају припремити експерименти, као и они који имају преко 20 година наставничке службе, могу по одобрењу Министра трговине и индустрије имати два часа мање;

3 — Супленти за прве две године службе 14 часова, а после као и професори;

4 — Учитељи за морнарски рад 22 часа.

У случају потребе, наставник је дужан примити и већи број часова и то: супленти највише три часа а професори и учитељи највише четири часа недељно преко законског максимума. Ови се часови неће хонорисати.

Разредно старешинство, рад директора и рад пословође, сем оног из § 63, не може се хонорисати нити рачунати у редовне часове. Исто тако се неће хонорисати пензити, предвиђени по одредбама овога закона, које наставници врше по својој службеној дужности.

§ 59

Наставник, који за три године узастопце буде лоше оцењен ставиће се у пензију или отпустити из службе ресора Министарства трговине и индустрије.

§ 60

Забрањено је наставнику да приватно спрема ученике своје школе.

§ 61

За стројарски отсек поморске трговачке академије у Баку важе прописи закона о средњим техничким и мушким занатским школама.

§ 62

Министар трговине и индустрије прописује:

1 — Ближе одредбе о раду и дужностима директора и наставника;

2 — Правилник о оцењивању директора и наставника.

Школски пословођа и секретар.

§ 63

У почетку школске године, на предлог директора академије, одређује бан једног од редовних наставника за пословођу, који има да врши дужност школског секретара и да води записник на седницама наставничког савета.

Хонорар пословођи одређује Министар трговине и индустрије правилником у споразуму с Министром финансија.

§ 64

Поморска трговачка академија у Бакру са бродостројарским отсеком има свог школског секретара за вршење административних и благајничких послова.

За школског секретара може бити постављено лице са положеним завршним испитом трговачке академије. Постављење и односи овог секретара регулишу се по закону о чиновницима. Он се распоређује од IX до закључно VI положајне групе.

Школски лекар.

§ 65

Свака поморско-трговачка академија има свог хонорарног школског лекара, који је уједно и наставник хигијене.

Блике одредбе о дужностима његовим прописује Министар трговине и индустрије у споразуму с Министром социјалне политике и народног здравља и Министром финансија.

Плате, припадљивости и други односи.

§ 66

Све припадљивости наставног особља и осталих државних службеника одређују се по Закону о чиновницима.

§ 67

Директори поморско-трговачких академија распоређују се од IV положајне групе 1 степена до III положајне групе 1 степена закључно.

§ 68

Министар трговине и индустрије може, ако директор школе није постављен, одредити својом одлуком једног професора да, поред своје редовне дужности врши дужност директора с тим да му се број часова смањи за половину од редовног броја обавезних часова.

§ 69

Наставник поморско-трговачке академије, који пређе у другу струку државне службе, па се после врати у наставничку службу, неће имати теђу плату од оне, коју би имао да је остао у наставничкој служби.

§ 70

На систематизована чиновничка места могу се постављати контрактуални чиновници-наставници под условима из Закона о чиновницима.

§ 71

У колико остали службени односи, права и дужности наставника поморско-трговачких академија и особља школског брода ишеу предвиђени овим законом вреде прописи Закона о чиновницима и службеницима грађанског реда.

VI ДЕО

ШКОЛСКА УПРАВА

§ 72

Школску управу сачињавају директор, разредне старешине, разредно веће и наставнички савет.

Директор

§ 73

Директор је старешина школе. Он управља школом по закону, правилницима и наредбама Министарства трговине и индустрије и банске управе.

Разредни старешина.

§ 74

Директор одређује у почетку школске године разредне старешине за сваки разред.

Разредни старешина стара се о ученицима свога разреда и подноси извештаје разредном већу, наставничком савету или директору.

§ 75

Министар трговине и индустрије издаће ближе одредбе о раду и дужностима разредног већа, наставничког савета и разредних старешина.

Разредно веће.

§ 76

Разредно веће састављају разредни старешина и сви наставници једног разреда, а претседник му је директор или разредни старешина као његов заменик.

§ 77

Разредно веће састаје се у време кад нема часова на позив директора или разредног старешине.

§ 78

Састанци разредног већа су редовни и ванредни. Редовни састанци се држе половином и крајем сваког полугодишта а ванредни по потреби.

§ 79

Разредно веће на својим састанцима бави се овим пословима у главном:

1 одлучује шта ће предузимати за што успешнију наставу и што боље васпитање ученика свога разреда;

2 Утврђује начин како би сви наставници у наставном и васпитном погледу подједнако поступали према ученицима и одржали везу и јединство у целокупној настави, зајемчавајући складним радом бољи успех;

3 Утврђује распоред школских писмених задатака;

4 утврђује владање ученика на крају полугодишта и крајем школске године;

5 изриче над ученицима казне, према дисциплинским правилима, која прописује Министар трговине и индустрије.

§ 80

Годишњу оцену даје предметни наставник, али утврђивање годишње оцене врше: предметни наставник, разредни старешина и директор. У случају

њихова неслагања, годишњу оцену утврђује разредно веће. Ако су гласови подељени подједнако, одлучује глас предметног наставника.

§ 81

Разредно веће доноси одлуке већином гласова. Ако би се гласови једнако поделили одлучује глас претседника у свим случајевима, осим случаја из § 80 овог закона.

Разредни старешина извештава директора, кад је он спречен да претседава седницама, о раду састанка.

Наставнички савет.

§ 82

Наставнички савет састављају директор и сви редовни наставници, а у нарочитим случајевима и школски лекар.

По потреби, а по директоровом позиву седницама наставничког савета могу присуствовати и хонорарни наставници.

§ 83

Наставнички савет састаје се на позив директора у време кад нема часова. Директор је дужан сазивати наставнички савет најмање три пута у полугодишту.

§ 84

Седницама наставничког савета претседава директор или ако је он спречен најстарији по рангу професор.

§ 85

Наставнички савет одлучује апсолутном већином гласова; ако би се гласови једнако поделили, одређује глас председников.

Одлуке наставничког савета потписује претседник и сви наставници, а директор их објављује и извршује.

Ако директор сматра да је каква одлука противна законским прописима, или ако он сматра да није умесна, он ће је пре извршења доставити Министарству трговине и индустрије; да оно о њој одлучи. У случају да се који члан наставничког савета не сложи са одлуком саветском, може уписати у записник на самом састанку своје одвојено мишљење.

§ 86

Дужности су наставничког савета у главном:

- 1 да по директоровом предлогу распоређује предмете на наставнике према њиховим струкама.
- 2 да на крају сваког полугодишта саслуша извештај разредних старешина о стању и напредовању ученика њихових разреда и да утврди мере за поправљање и васпитање;
- 3 да утврђује распоред предмета на дане и часове као и распоред испита;
- 4 да одлучује о већим ученичким екскурзијама;
- 5 да доноси одлуке о случајевима из §§ 34 и 37;
- 6 да изриче ученицима веће казне по одредбама овог закона (§ 46 тач. 2 и 3);
- 7 да одлучује о набављању књига и учила;
- 8 да се договара о потребним изменама у школским правилима и о свему што би могло служити унапређењу наставе и васпитања у школи, подносићи предлоге Министарству трговине и индустрије.

Остали административни прописи.

§ 87

У почетку школске године одређује директор књижничаре за наставничку и јачку књижницу и поставља чуваре збирки. Они су дужни да чувају и рукују повереним им објектима и да воде у реду инвентаре по правилима, које ће прописати Министар трговине и индустрије.

§ 88

Свака поморско-трговачка академија има свој печат са државним грбом, своју архиву и своје административне књиге по правилима, које изда Министар трговине и индустрије.

VII ДЕО

ОСОБЉЕ ШКОЛСКОГ БРОДА.

§ 89

Школски брод има своје редовно и повремено бродско особље.

У редовно особље спадају: заповедник, први часник, први стројар (машиниста), радиотелеграфиста, вођа палубе, три морнара, један ложач и један служитељ (собар).

Остало бродско особље је повремено, а прима га заповедник брода само за време пловидбе по Правилима о повременом особљу, који прописује Министар трговине и индустрије.

§ 90

Заповедником може постати капетан дуге пловидбе квалификован за пароброде и једрењаке, који је свршио поморску академију и пловио у својству капетана на бродовима велике обалне и дуге пловидбе најмање 15 година од којих бар пет година у својству заповедника.

Он се поставља изузетно од §§ 12 и 59 Закона о чиновницима и то конкурсом а распоређује у 6 и 5 положајну групу.

§ 91

Првим часником може постати капетан дуге пловидбе, квалификован за пароброде и једрењаке, који је свршио поморску академију и пловио најмање 10 година у својству капетана на бродовима велике обалне или дуге пловидбе.

Он се поставља изузетно од §§ 12 и 59 Закона о чиновницима и то конкурсом а распоређује у 7 и 6 положајну групу.

§ 92

Првим стројаром (машинистом) може постати квалификовани бродски стројар I класе, који је свршио бродостројарски или машински отсек средње техничке школе или истоветан отсек Поморске трговачке академије у Бакру а бар 5 година пловио у својству стројара I класе.

Он се поставља изузетно од §§ 12 и 59 Закона о чиновницима и то конкурсом а распоређује у 8, 7 и 6 положајну групу.

§ 93

Радиотелеграфистом може постати квалификовани радиотелеграфиста I класе.

Он се поставља изузетно од §§ 12 и 59 Закона о чиновницима и то на предлог заповедника школског брода, а распоређује се у 10—7 положајну групу.

§ 94

Вођом палубе може постати морнар, који је пловно најмање 10 година, од тога бар 2 године у својству вође палубе, а има најмање 2 године пловидбе на једрењацима велике обалне и дуге пловидбе.

Он се поставља изузетно од §§ 12 и 59 Закона о чиновницима и то на предлог заповедника брода и распоређује у 10—7 положајну групу.

§ 95

За морнаре могу бити постављена она лица, која су пловила у својству кормилара најмање 5 година од тога бар 1 годину на једрењацима, а нису старија од 40 година.

Они се постављају на предлог заповедника школског брода и распоређују у групама званичника.

§ 96

Ложацем може постати квалификовани ложач, који није старији од 40 година.

Он се поставља на предлог заповедника школског брода и распоређује у групама званичника.

§ 97

Бродског служитеља (собара) предлаже заповедник школског брода. Он се распоређује у групама служитеља.

§ 98

Редовно бродско особље (§§ 90—97) за прве две године службовања на броду је привремено и може се удаљити из службе.

§ 99

За особље школског брода вреде одредбе Закона о чиновницима, у колико нису овим законом измењене и допуњене.

VIII ДЕО

ПРЕЛАЗНА НАРЕЂЕЊА

§ 100

Предметни учитељи, који су се на дан обнародовања овог Закона затекли у томе звању остају и даље у наставничкој служби с досадашњим звањем.

§ 101

Привремени предметни учитељи, који се затекну на таквом положају могу остати на том положају с тим, да најдаље за 1 годину дана по ступању на снагу овог закона, допуне своје квалификације по његовим одредбама. У противном случају не могу дуже остати у наставничкој служби.

§ 102

Квалификације наставника предмета наутичко-поморске струке, који су постављени до ступања на снагу овог закона изједначају се квалификаци-

јама из § 53 истог, а у године њихове наставничке службе рачуна им се и за напредовање све време, које су провели на поморским школама и академијама.

§ 103

Време, које је извршним одлукама признато за даље напредовање директорима и наставницима при превођењу у одговарајуће чиновничке групе по закону о платама, сталним месечним и осталим додацима и припадностима, унапређењу и пензијским припадностима, наставника средњих стручних школа у ресору Министарства трговине и индустрије од 4-XI-1029 године (Службене новине Бр. 261-CV од 7-XI-1929 године) рачуна им се у ефективном износу за наредну положајну групу и периферу повишицу по Закону о чиновницима од 31 марта 1931 године, с тим, да то има важити и за протекло време до доношења овог закона.

§ 104

Кад ступи на снагу овај Закон могу се превести:

а) за заповедника школског брода IV положајне групе 1 степена садашњи професор — вршилац дужности заповедника школског брода — IV положајне групе 2 степена;

б) за првог часника у VII положајној групи садашњи хонорарни први часник, признавајући му за пензију време које је провео на школском броду;

в) за првог стројара у VII положајној групи садашњи први вршилац дужности стројара;

г) за вођу палубе у звању званичника садашњи вршилац дужности вође палубе, признавајући му за пензију време које је провео на школском броду;

д) за морнаре садашња три старија бродског морнара по годинама морнарске службе, признавајући им за пензију време које су провели на школском броду;

ђ) за ложача садашњи ложач школског брода, признавајући му за пензију време које је провео на школском броду;

е) за бродског служитеља (собара) садашњи бродски служитељ, признавајући му за пензију време које је провео на школском броду.

§ 105

Превођење особља школског брода врши се решењем Министра трговине и индустрије.

§ 106

Све одредбе овог Закона о школском раду примењиваће се од почетка школске 1932-33 године.

§ 107

Овај Закон ступа на снагу кад га Краљ потпише и кад се објави у Службеним Новинама. Од тада престају важити све законске одредбе, које се противе овом закону.

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА
КАБИНЕТ
МИНИСТАРСТВА ТРГОВИНЕ И ИНДУСТРИЈЕ
Бр. 157
29 јануара 1932 г. Београд

Господине Претседнице,

Част ми је у прилогу под /1 доставити ради подношења Народној скупштини на решавање:

Предлог Закона о женским занатским и женским стручним учитељским школама.

У исто време част ми је под /2 доставити препис Указа Његовог Величанства Краља Александра I Бр. 2316 од 29 јануара 1932 год. којим сам овлашћен да могу горе наведени предлог Закона поднети Народној скупштини на решавање.

С обзиром на предње част ми је замолити Вас, Господине Претседнице, за поступак по предмету о коме је реч.

Изволите, Господине Претседнице, и овом приликом примити уверење о моме одличном поштовању.

Министар трговине и индустрије
Др. Алберт Крамер, с. р.

МИ
АЛЕКСАНДАР I
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра трговине и индустрије, а по саслушању Нашег Министарског савета, решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар трговине и индустрије да може на основу чл. 63 Устава Краљевине Југославије, поднети Народној скупштини на решавање:

- 1) Предлог Закона о средњим трговачким школама;
- 2) Предлог Закона о поморско-трговачким академијама;
- 3) Предлог Закона о средњим техничким и мушким занатским школама;
- 4) Предлог Закона о женским занатским и женским стручним учитељским школама.

Наш Министар трговине и индустрије нека изврши овај Указ.

Бр. 231/0
29 јануара 1932 годше
Београд

АЛЕКСАНДАР, с. р.

ЗАКОН

О

ЖЕНСКИМ ЗАНАТСКИМ И ЖЕНСКИМ СТРУЧНИМ УЧИТЕЉСКИМ ШКОЛАМА

І ДЕО

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

§ 1

Задатак је женских занатских школа, да ученицама дају потребну општу стручну спрему и оспособе их за самостални рад у њиховом занату, а женских стручних учитељских школа, да ученице спреме за учитељице женског рада.

§ 2

Женске занатске и женске стручне учитељске школе стоје под врховним надзором Министра трговине и индустрије, а под непосредним надзором бана.

§ 3

Женске занатске и женске стручне учитељске школе имају ове одсеке:

- 1) за кројење и шивење рубља,
 - 2) за кројење и шивење одела,
- и према потреби могу се у њима основати и ови отсеци:

- 1) за уметне радове,
- 2) за прављење женских шешира,
- 3) за прављење мидера,
- 4) за прављење уметног цвећа,
- 5) за текстилно плетење,
- 6) за ћилимарство.

Број и врсту отсека у свакој школи одобрава

Министар трговине и индустрије по саслушању Савета за професионалну наставу.

§ 4

Женске занатске школе са завршним испитом имају за струку ранг непотпуне средње школе са нижим течајним испитом.

Женске стручне учитељске школе са дипломским учитељским испитом имају за струку ранг потпуне средње школе са вишим течајним испитом.

§ 5

Женске занатске школе могу бити:

а) државне, бановинске, општинске (градске), кад их потпуно издржавају држава, бановина, или општина (град);

б) полудржавне и полубановинске, када држава или бановина плаћа наставничко особље, а корпорације носе све материјалне трошкове; у овом случају школа носи назив те корпорације;

в) приватне, кад их потпуно издржавају корпорације.

Женске стручне учитељске школе могу бити само државне.

§ 6

Министар трговине и индустрије или бан у својој надлежности врши отварање, премештање и укидање, женских занатских школа. За полудржавне, полубановинске и приватне потребе је саслушање корпорације.

Отварање премештање и укидање женске стручне учитељске школе врши се Краљевим Указом на предлог Министра трговине и индустрије.

§ 7

За отварање женске занатске школе, потребно је:

а) да је за упис у први разред пријављено најмање 20 ученица, и

б) да постоје потребне школске просторије са намештајем.

§ 8

Женска занатска школа укида се ако у школи у три године узастопице укупан број ученица буде мањи од 40.

Укидање се врши постепено, разред по разред.

§ 9

Просторије за смештај женске занатске школе морају одговарати хигијенским захтевима и наставним потребама.

§ 10

Просторије за државну, бановинску или општинску женску занатску школу дужна је дати општина.

Трошкове око одржавања просторија, као и трошкове за огрев, осветљење и воду сноси општина.

Просторије за полудржавне, полубановинске и приватне женске занатске школе дужне су дати корпорације.

Трошкове око одржавања просторија, као и трошкова за огрев, осветљење и воду сноси корпорације.

Просторије за женску стручну учитељску школу даје држава.

II ДЕО НАСТАВА

§ 11

Редовна настава у женској занатској школи и женској стручној учитељској школи искључиво је дневна.

§ 12

Настава у женској занатској школи траје три године и то: две године у два стручна разреда и једну годину у школској радионици-атељеу.

За ученице од 12—14 година старости могу се отворити два приватна разреда, ако се пријави најмање 20 ученица.

§ 13

Настава у женским стручним учитељским школама траје пет година и то: четири године у четири стручна разреда и једну годину у школској радионици-атељеу.

§ 14

Наставни план, програм и методска упуства за све предмете прописује Министар трговине и индустрије по саслушању Савета за професионалну наставу.

Практична обука ученица у женској занатској школи допуњује се и учвршћује у школским радионицама-атељеима у којима се имају ученице оспособити за живот и практичан рад у изабраном занату.

§ 15

Ученице ових школа плаћају за употребу школских машина на име оштете посебан принос. Висину и начин плаћања одређује у државним и бановинским школама наставнички савет, а у полудржавним и полубановинским школама школски одбор корпорације.

§ 16

У женској занатској и женској стручној учитељској школи могу се употребљавати само учбеници, које одобри Министар трговине и индустрије по саслушању Савета за професионалну наставу.

§ 17

Екскурзије у месту ради разгледања културних установа и привредних и индустријских предузећа у време кад школа не ради или у школско време, а по одобрењу директора односно управитеља, обавезне су за све ученице.

Екскурзије у земљи и у иностранство изводе се према имовном стању ученица и стању школскога фонда.

Екскурзије у земљи дуже од три дана изводе се по надлежном одобрењу Министарства трговине и индустрије или банске управе, а у иностранство само по одобрењу Министра трговине и индустрије.

Наставницама, које прате екскурзије ван места, у коме је школа, а дуже од једног дана, сматра се то као службено путовање.

III ДЕО УЧЕНИЦЕ

Школска година.

§ 18

Школска година почиње 1 септембра уписом ученица за све разреде и траје до 31 августа наредне године закључно.

Од 24 августа до 1 септембра имају се обавити разредни допунски и поправни испити.

Упис се врши 1, 2 и 3 септембра. Само у изузетним и оправданим случајевима може школска управа допустити упис до 15 септембра, а Министарство трговине и индустрије или банска управа у својој над-

лежности до 30 септембра. После овога рока уписивање није допуштено.

Настава почиње 5 септембра, а свршава се за ученице последњег разреда 10 јуна, а за све остале 20 јуна. Завршни испити и учитељски дипломски испити држе се у времену од 10—25 јуна.

Сва школска сведочанства издају се ученицима на Видов-дан 28 јуна.

§ 19

Велики школски одмор траје од 29 јуна до 24 августа закључно.

Ближе одредбе о празницима и народним светковинама када школе неће радити прописује Министар трговине и индустрије.

§ 20

Школска година дели се у два полугодња: прво полугодње од почетка школске године до 22 децембра и друго полугодње од 23 децембра до завршетка предавања.

§ 21

По свршетку другог полугодња управа женских стручних учитељских школа дужна је да објави штампани годишњи извештај по упутствима, које прописује Министар трговине и индустрије.

УПИС

§ 22

У први приправни разред женске занатске школе примају се ученице које су свршиле најмање четири разреда основне школе и у тој календарској години пуне 12 године живота.

У други приправни разред примају се ученице:

- а) које су свршиле први приправни разред,
- б) које су свршиле који разред средње школе и имају 13 година живота а које су положили допуски испит из стручних предмета.

§ 23

У први стручни разред женске занатске школе примају се ученице:

- а) које су свршиле други приправни разред,
- б) које су свршиле најмање два разреда средње школе (гимназије), реалке, грађанске школе или шест разреда основне школе и пуне у тој календарској години најмање 14 година живота.

§ 24

У први разред женске стручне учитељске школе примају се конкурсом првенствено одличне ученице, које су свршиле непотпуну средњу школу са нижим течајним испитом или грађанску школу са завршним испитом.

§ 25

У појединим разредним одељењима не може бити више од 40 ученица.

§ 26

Приватних ученица у женској занатској и стручној учитељској школи не може бити.

§ 27

У виши разред једне школе примају се ученице те школе, које су свршиле претходни разред. На празна места могу се примити ученице и из других истовестних школа уз уредно одобрење за прелаз.

§ 28

Промена школе у току школске године ученицама ове школе не допушта се.

У току школске године могу прећи из једне школе у другу само ученице досељених родитеља најдаље у року од 8 дана по доласку из школе, коју су до тада училе.

Ученице удаљене из једне школе по казни могу се уписати у другу школу најдаље за 8 дана по саопштењу правомоћне казне.

ОЦЕЊИВАЊЕ

§ 29

У сваком полугодњу све ученице морају бити из наставног градива свакога предмета довољно и свестрано испитане. Успех из појединих предмета оцењује се оценама: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2), недовољан (1).

Оцена одлична, врло добра, добра и довољна су прелазне оцене, а оцена недовољан (1) је оцена, која повлачи поправни испит односно понављања разреда.

Владање се оцењује оценама: примерно (5), врло добро (4), добро (3) и лоше (2).

Оцене успеха из појединих предмета даје предметна наставница а оцене владања и оцене општега успеха предлаже разредни старешина а разредно веће их утврђује.

§ 30

Ученица, која је у две узастопне школске године имала лоше владање, губи право на даље школовање у тој школи и може се уписати у другу коју такву школу само по надлежном одобрењу Министарства трговине и индустрије или банске управе.

Немарљиву, неспремну и неуредну ученицу, која на крају првога полугодња има половину и више од половине недовољних оцена нарочито из практичног рада или која у једном полугодњу има 8 (осам) неоправданих дана може наставнички савет на предлог разредног већа удаљити из школе с тим, да у идућој школској години може поновити разред.

ИСПИТИ

§ 31

Испити су: разредни, допуски, поправни, завршни и учитељски дипломски испити.

Обављање ових испита редовна је дужност наставника.

Завршни испити врше се у јунском као главном року и у септембарском року као споредном, у присуству изасланика Министра трговине и индустрије односно бана и једног изасланика принудних удружења, а код полудржавних и полубановинских и једног члана школског одбора.

Учитељски дипломски испит полаже се у женској стручно, учитељској школи по завршном школовању у јунском року као главном и у септембарском року као споредном у присуству изасланика Министра трговине и индустрије.

Министар трговине и индустрије прописује правилник о полагању испита и о награди изасланику.

ПРЕВОЂЕЊА

§ 32

У старији разред преводе се ученице које из свих предмета имају најмање довољну годишњу

оцену и оне ученице које су из једног предмета добиле недовољну оцену али положили тај предмет у августу месецу на поправном испиту.

Поправног испита не може бити из практичних радова.

Поправни испити полажу се на истој школи и не могу се понављати.

Разред се може поновити само једанпут.

§ 33

Ученица, којој се годишња оцена не може поуздано извести због болести или других оправданих узрока, подвргава се разредном испиту из свих предмета или из оних, из којих се има да утврди годишња оцена.

Ако је због болести спречена, да у јуну полаже овај испит и то докаже благовремено лекарским уверењем, може га полагати у августу месецу по с тим, да у року не може добити поправни испит.

Таква ученица понавља разред, ако добије ма и једну недовољну оцену.

ЂАЧКЕ КЊИЖИЦЕ

§ 34

По завршетку полугодишта ученицама се саопштава успех и уноси у ђачку књижицу, коју мора имати свака ученица ових школа.

Облик и садржину ђачке књижице прописује Министар трговине и индустрије.

СВЕДОЧАНСТВА И УВЕРЕЊА

§ 35

По свршетку школске године свака ученица женске занатске и женске стручне учитељске школе добија сведочанство о свом успеху и владању у тој школској години.

У оправданим случајевима може се по молби у току школске године издати уверење о школовању са напоменом у коме се циљу издаје.

Сведочанства и уверења потписује директор односно управитељица и разредни старешина.

Сведочанство о завршном испиту потписују: изасланик Министра трговине и индустрије односно бана као претседник, изасланик принудног удружења занатлија и чланови испитне комисије а код полу државних и полубановинских школа и члан школског одбора.

Сведочанство о учитељском дипломском испиту потписује изасланик Министра као претседник, директор и чланови испитне комисије.

Облик и садржину сведочанства и уверења прописује Министар трговине и индустрије.

§ 36

Дупликат годишњег сведочанства издаје директор односно управитељица сама. Дупликат сведочанства о завршном испиту издаје управитељица а дупликат сведочанства о учитељском дипломском испиту издаје директор по надлежном одобрењу Министарства трговине и индустрије или банске управе, после службено оглашеног поништења оригинала у државним Службеним Повишама или у службеним повишама банске управе.

За све дупликате плаћа се поред државне таксе, исти толики износ у готовом новцу за школски фонд.

ШКОЛСКИ РЕД

§ 37

О дужностима ученица, њиховом владању у школи и ваи ње, похађању школе и раду у школској радионици-атељеу, правдању изостанака, кажњавању и осталом реду и раду у женским занатским и женским стручним учитељским школама прописује Министар трговине и индустрије правилник.

§ 38

Ученицу може казнити наставник, разредни старешина, директор односно управитељица, разредно веће и наставнички савет.

§ 39

Ученице се кажњавају: опоменом, укором, затвором, удаљењем и искључењем из школе.

Ученице се не смеју кажњавати телесним казнама.

§ 40

За велике дисциплинске школе преступе или учестале мање кривце ученица се може казнити удаљењем или искључењем.

О удаљавању из једне школе на једну школску годину с тим да може у другој школи завршити школску годину, одлучује директор односно управитељица на предлог разредног већа.

О искључењу из једне школе до завршетка школовања с тим, да ученица може наставити започето школовање у другој школи, одлучује наставнички савет. Ова казна постаје извршна кад је одобри у својој надлежности Министарство трговине и индустрије или банска управа.

О искључењу из свих женских занатских и женских стручних учитељских школа одлучује наставнички савет са најмање $\frac{2}{3}$ гласова. Ова казна постаје извршна кад је одобри Министар трговине и индустрије.

ШКОЛСКИ ФОНД

§ 41

У женској занатској и свакој женској стручној учитељској школи постоји школски фонд, из којих ће се средстава набављати материјал за израду за сиромашне ученице, машине, учила, књиге, модни листови и давати потпора сиромашним ученицама за екскурзије.

У школски фонд државних, бановинских и општинских (градских) школа улазе приноси ученица за употребу школских машина и 50% зараде од израђених предмета, који су рађени у школи од поруцбина, а других 50% зараде припада ученици, која је рад извезла.

У полудржавним и полубановинским школама дели се ова зарада на три дела и то: 30% добијају ученице, 30% иде у корист корпорација и 40% у корист школског фонда.

Правила о школском фонду прописује Министар трговине и индустрије.

IV ДЕО

НАСТАВНИЦИ

§ 42

Наставници женских занатских и женских стручних учитељских школа су редовни, хонорарни, и контрактурални.

Редовни су наставници:

а) у женским занатским школама: управитељица, стручна учитељица, занатска учитељица и њихови приправници.

б) у женским стручним учитељским школама: директор, професор, суплент-приправник, стручна учитељица, занатска учитељица.

За хонорарне наставнике са хонораром од часа или за контрактуалне наставнике са сталном месечном наградом могу се по потреби поставити лица, која имају исте квалификације као и редовни наставници.

§ 43

Управитељицом женске занатске школе може постати само предметна или стручна учитељица, која има најмање 13 година наставничке службе.

§ 44

За стручну учитељицу женске занатске школе може се поставити лице, које је свршило женску стручну учитељску школу, с учитељским дипломским испитом положило државни стручни испит и навршило 3 године наставничке службе.

§ 45

За стручну учитељицу-приправницу у женској занатској школи може се поставити лице, које је свршило женску стручну учитељску школу са учитељским дипломским испитом.

§ 46

Директором женске стручне учитељске школе може постати професор који је средње стручне или средње школе, а који има најмање 18 година наставничке службе.

Он се распоређује од IV положајне групе I степена до III положајне групе I степена закључно.

§ 47

За професора може бити постављен суплент-приправник, који је дипломирао филозофски факултет или вишу стручну школу у рангу факултета, навршило 3 године наставничке службе и положило професорски испит.

§ 48

За суплента-приправника може се поставити лице, које је дипломирало филозофски факултет или вишу стручну школу у рангу факултета.

§ 49

За стручну учитељицу у женској стручној учитељској школи може се поставити лице, које је свршило женску стручну учитељску школу са учитељским дипломским испитом, положило државни стручни испит ако има најмање 10 година наставничке службе у којој женској занатској школи.

§ 50

За занатску учитељицу у радионици-атељеу може се поставити изузетно од §§ 12 и 59 Закона о чиновницима лице, које је положило мајсторски испит, ако има најмање три године праксе и положи државни стручни испит за занатску учитељицу.

§ 51

Наставнице женских занатских и стручних учитељских школа имају овај број часова недељно:

1) Директор женске стручне учитељске школе до 5 часова;

2) управнице до 10 часова;

3) професори за опште предмете 18 часова, за цртање 22 часа;

4) супленти-приправници за прве две године службе за опште предмете 14 часова; за цртање 18 часова, а после две године као и професори;

5) стручне учитељице 30 часова;

6) стручне учитељице-приправнице 24 часа, а после две године службе као и стручне учитељице;

7) занатске учитељице 36 часова.

§ 52

Управнице, стручне и занатске учитељице приватних школа морају имати исте стручне квалификације као и управнице, стручне и занатске учитељице државних школа.

Избор управнице, стручних и занатских учитељица у овим школама вреди, кад га одобри Министар трговине и индустрије.

§ 53

Наставница која за 3 године узастопце буде лоше оцењена уклонитиће се из државне службе.

§ 54

Забрањено је наставницима да приватно спремају ученице своје школе.

§ 55

Министар трговине и индустрије прописаће:

1) Правилник о раду и дужностима директора, управитељица и наставница;

2) Правилник о оцењивању директора-управитељице и наставника.

3) Правилник о полагању државног стручног испита за све наставнике.

§ 56

У женским занатским и женским стручним учитељским школама у којима има више од 8 одељења, поставља у својој надлежности Министарство трговине и индустрије или банска управа једну од наставница за школског секретара за вршење административних и благајничких послова, која ће ту дужност вршити поред своје редовне дужности.

Хонорар за тај рад одредиће правилником Министар трговине и индустрије у споразуму са Министром финансија.

§ 57

Плате и принадлежности, право на пензију и сви остали службени односи, права и дужности наставника женских занатских и женских стручних учитељских школа, у колико нису предвиђени овим законом, регулисани су законом о чиновницима од 31 марта 1931 године.

V ДЕО

ШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

§ 58

У школске установе спадају: кабинети, збирке, књижнице и школске радионице-атељеи.

§ 59

За учење учила на познавања материјала, ученичких цртежа, израђених радова и модела потребних за очигледну наставу, свака школа има своје кабинете и збирке.

§ 60

Књижнице могу бити наставничке и ђачке. Оне обухватају стручне и остале књиге, часописе и модне листове.

У почетку школске године директор односно управитељица одређује књижничара за наставничку и ђачку књижницу и одређује чувара кабинета и збирке. Они су дужни да чувају и рукују повереним им предметима и да воде у реду инвентаре по правилима, које ће прописати Министар трговине и индустрије.

§ 61

Ради извођења практичне наставе свака школа имаће своју школску радионицу-атеље.

Ради успешнијег извођења практичне наставе школа може примати поручбине. Поручбине се израђују првенствено у школској радионици-атељеу а ако извођење наставног програма допушта и у стручним разредима.

§ 62

Министар трговине и индустрије прописује правилником.

1) Уређење и руковање кабинета, збирки и књижница;

2) Отварање, уређење и начин вођења појединих школских радионица-атељеа.

VI ДЕО

ШКОЛСКА УПРАВА

§ 63

Школску управу сачињавају: директор односно управитељица, разредни старешина, разредно веће и наставнички савет.

§ 64

Директор односно управитељица је старешина школе. Они управљају школом по закону, правилницима и наредбама Министарства трговине и индустрије и банке управе.

§ 65

Разредни старешина стара се о ученицима свога разреда и подноси потребне извештаје директору односно управитељици, разредном већу или наставничком савету.

У почетку сваке школске године директор односно управитељица одређује разредне старешине за сваки разред.

§ 66

Разредно веће сачињавају разредне старешине и сви наставници једног разреда; оно доноси одлуке по свима питањима које се односе на тај разред.

§ 67

Наставнички савет сачињавају: директор односно управитељица и сви наставници.

Седницама наставничког савета председава директор односно управитељица или ако је она спречена по рангу најстарији наставник.

Наставнички савет се састаје по потреби и доноси одлуке, које се односе на целокупан рад школе.

§ 68

Министар трговине и индустрије издаће правилник о раду и дужностима разредног старешине, разредног већа и наставничког савета.

ОСТАЛЕ АДМИНИСТРАТИВНЕ ОДРЕДБЕ

§ 69

Министар трговине и индустрије прописује правилник и упуства о уређењу школске архиве, вођењу књига и вршењу административних послова.

§ 70

Свака државна и бановинска женска занатска школа и државна женска стручна учитељска школа мора имати печат са државним грбом и назначењем врсте школе.

Полудржавне и полубановинске женске занатске школе имају печат са државним грбом назначењем школе и корпорације.

§ 71

На крају сваке школске године директор односно управитељица дужни су, да поднесу годишњи извештај према надлежности Министарству трговине и индустрије или банској управи о старању и раду у својој школи.

VII ДЕО

ТЕЧАЈЕВИ

§ 72

Уз женску занатску школу могу се отворати течајеви за изучавање и усавршавање у занатским струкама, које су у тој школи заступљене за одрасле девојке и жене.

Течај се може одржати, кад се јаве најмање 10 лица. Ова лица плаћају принос према месним приликама за употребу школских учила. Висину приноса одређује школска управа. Од тог приноса припада у државним школама 50% учитељици и 50% школском фонду, а у полудржавним и полубановинским: 30% учитељици, 30% корпорацији, која школу издржава и 40% школском фонду.

§ 73

Министар трговине и индустрије може према указаној употреби нарочито у местима, у којима не постоји женска занатска школа, одобрити оснивање течајева за изучавање и усавршавање у занатским струкама за одрасле девојке и жене и под управом женских корпорација.

Ови течајеви стоје под надзором Министарства трговине и индустрије.

§ 74

Полазницима течајева издаје се само уверење да су течај похађале.

Облик и садржину тих уверења прописује Министар трговине и индустрије.

Полазак течајева не даје право на полагање ни калфенског ни мајсторског испита већ служи једино за лично усавршавање.

§ 75

Одобрење за одржавање течајева даје по својој надлежности Министарство трговине и индустрије или банска управа.

VIII ДЕО

ОДНОС ПОЛУДРЖАВНИХ И ПОЛУБАНОВИНСКИХ ЖЕНСКИХ ЗАНАТСКИХ ШКОЛА

§ 76

У полудржавним или полубановинским женским занатским школама постоји школски одбор,

у који улазе: управитељица, једна наставница и три члана корпорације.

Правилник о правима и дужностима овог одбора прописује Министар трговине и индустрије.

§ 77

Постављење, премештај и уклањање из службе наставница код полудржавних и полубановинских школа врши Министар односно Бан по саслушању корпорације.

IX ДЕО

ПРЕЛАЗНА НАРЕЂЕЊА

§ 78

Почетком школске године 1932-33 уводе се у живот овим законом предвиђени школски типови и врши се упис у први разред сходно одредбама овог закона.

§ 79

Ученице које су започеле своје школовање по досадашњим прописима завршиће по њима своје школовање.

Ликвидација појединих разреда извршиће се постепено.

§ 80

Садашње предметне учитељице са квалификацијама за учитељице грађанских и основних школа, или које су свршиле коју специјалну стручну школу у рангу потпуне средње школе остају у служби са истим звањем.

Садашње предметне учитељице са квалификацијама за стручне учитељице по ранијим законима остају у служби са звањем стручне учитељице.

Садашње стручне учитељице преведене по ранијим законским одредбама у II категорију, задржавају звање стручне учитељице, а које су преведене у III категорију добијају звање занатске учитељице.

Садашње стручне учитељице у рангу званичника остају у истом рангу са звањем занатске учитељице.

Промену звања врши Министар трговине и индустрије решењем без промене положајне групе, у којој су се учитељице затекле.

§ 81

Одредбе § 83 важе у свему и за одговарајуће наставно особље на досадашњим нижим, продужним и вишим женским занатским школама и државном средњом заводу за женски домаћи обрт с тим што ника и продужна женска занатска школа са стручним и прелазним течајем (чл. 32 тач. 6. Закона о женским занатским школама од 30 марта 1922 године „Службене Новине“ бр. 105 од 15 маја 1922 године) даје за струку квалификацију равну спреми занатске учитељице (§ 44 овога закона), а виша женска занатска школа са учитељским течајем равним спреми потпуне средње школе са завршним испитом.

§ 82

Садашња виша женска стручна занатска школа са учитељским течајем у Београду и Загребу даје спрему за стручну учитељицу по чл. 44 овога закона.

§ 83

Време, које извршним одлукама признато за даље напредовање наставница при превођењу у одговарајуће групе по закону о платама, сталним месечним и осталим додацима и припадностима, унапређењу и пензијским припадностима наставника средњих стручних школа у ресору Министарства трговине и индустрије од 4 новембра 1929 године (Службене Новине Бр. 261-CV од 7 новембра 1929 године) рачуна им се у ефективном износу за наредну положајну групу и перценту повишицу и по Закону о чиновницима од 31 марта 1931 године, с тим да то има важити и за протекло време до доношења овога Закона.

§ 84

Овај закон ступа на снагу кад се објави у Службеним новинама. Од тада престаје важити све законске одредбе, које су противне овоме закону.

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА
КАБИНЕТ
МИНИСТАРСТВА ТРГОВИНЕ И ИНДУСТРИЈЕ
Бр. 157
29 јануара 1932 г. Београд

Господине Претседнице,

Част ми је у прилогу под ./. доставити ради подношења Народној скупштини на решавање.

Предлог Закона о средњим техничким и мушким занатским школама.

У исто време част ми је под ./. доставити препис Указа Његовог Величанства Краља Александра I Бр. 2316 од 29 јануара 1932 године којим сам овлашћен да могу горе наведени предлог Закона поднети Народној скупштини на решавање.

С обзиром на предње част ми је замолити Вас, Господине Претседнице, за поступак по предмету о коме је реч.

Изволите, Господине Претседнице, и овом приликом примити уверење о моме одличном поштовању.

Министар трговине и индустрије
Др. Алберт Крамер, с. р.

МИ
АЛЕКСАНДАР I
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра трговине и индустрије, а по саслушању Нашег Министарског савета, решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар трговине и индустрије да може на основу чл. 63 Устава Краљевине Југославије, поднети Народној скупштини на решавање:

- 1) Предлог Закона о средњим трговачким школама;
- 2) Предлог Закона о поморско-трговачким академијама;
- 3) Предлог Закона о средњим техничким и мушким занатским школама;
- 4) Предлог Закона о женским занатским и женским стручним учитељским школама.

Наш Министар трговине и индустрије нека изврши овај Указ.

Бр. 2316/0
29 јануара 1932 године
Београд

АЛЕКСАНДАР, с. р.

ЗАКОН

О

СРЕДЊИМ ТЕХНИЧКИМ И МУШКИМ ЗАНАТСКИМ ШКОЛАМА

І ДЕО

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

§ 1

Задатак је средњих техничких и мушких занатских школа да ученицима уз опште образовање у духу југословенског народног и државног јединства дају теоријску и практичну стручну спрему у појединим гранама техничке струке и спрему за радника предводника, пословођу и самосталног занатлију.

§ 2

Средње техничке и мушке занатске школе стоје под врховним надзором Министра трговине и индустрије а под непосредним надзором бана.

§ 3

Средње техничке школе могу имати више отсека. Број и врсту отсека (за сваку школу) одобрава Министар трговине и индустрије.

Главни типови мушких занатских школа јесу: мајсторске-деловодске школе и занатске школе.

§ 4

Средња техничка школа са завршним испитом има ранг потпуне средње школе са вишим течајним испитом. Ученици, који су свршили средњу техничку школу могу продужити школовање на техничком факултету Универзитета у одговарајућем отсеку.

Мушке занатске школе са завршним испитом имају за струку ранг непотпуне средње школе са нижим течајним испитом.

§ 5

Средње техничке и мушке занатске школе могу бити државне, самоуправне и од привредних комора издржаване.

§ 6

Отварање, премештање и укидање државне средње техничке школе и мушке занатске школе

врши се Краљевим Указом на предлог Министра трговине и индустрије.

Пропињавање тих школа и отварање нових отсека врши се одлуком Министра трговине и индустрије по саслушању Савета за професионалну наставу.

§ 7

У првом разреду државне средње техничке школе мора бити у сваком отсеку најмање десет, а може бити највише четрдесет ученика. Ако се уписује мање од десет ученика у који одсек првог разреда тај ће се одсек за ту годину затворити.

У први разред државних мушких занатских школа уписује се ученици само према броју расположивих радних места.

§ 8

Самоуправним телима и привредним коморама може Министар трговине и индустрије одобрити да отварају и о свом трошку одржавају средње техничке или мушке занатске школе.

Школе самоуправних тела имају право јавности, а школама привредних комора може Министар трговине и индустрије дати право јавности. Овакве школе носе назив самоуправних тела или привредних комора, које их издржавају.

§ 9

За сваку средњу техничку и мушку занатску школу мора постојати нарочита школска зграда, која поред потребног броја учионица, мора имати довољан број просторија за радионице, хемичку лабораторију, библиотеку, школске збирке, као и потребан број соба за школске канцеларије и стан за директора и служитеља.

§ 10

Зграде за смештај средње техничке и мушке занатске школе морају одговарати свим хигијенским захтевима и школским потребама; оне морају имати

просторије за купатила и за школску поликлинику, ако у месту не постоји општа школска поликлиника.

Подизању зграде за смештај средње техничке или мушке занатске школе може се приступити само по претходном начелном надлежном одобрењу Министра трговине и индустрије или бана у споразуму са Министром социјалне политике и народног здравља и дефинитивном одобрењу планова од стране надлежних техничких органа.

§ 11

Земљиште за подизање школске зграде дужна је дати општина.

Ако општина нема потребног земљишта може га откупити по закону о експропријацији имања.

Трошкове око подизања, преврљања, одржавања таквих зграда као и трошкове за огрев, осветлење и воду, сноси бановина а на подручју Управе града Београда држава. Управа града Београда сноси само трошкове за одржавање зграде.

Редовне оправке морају се извршити за време великог школског одмора.

Ближе одредбе о зградама за смештај средњих техничких и мушких занатских школа прописује Министар трговине и индустрије.

Одредбе овог закона о школској згради, унутрашњем уређењу школе и школским установама важе и за школе одржаване од самоуправних тела или привредних комора.

II ДЕО НАСТАВА

§ 12

Настава у средњим техничким школама је искључиво дневна; у мушким занатским може бити дневна и вечерња.

§ 13

Настава у средњим техничким школама траје четири године; у мушким занатским школама од 2-4 године према врсти школе. Ближе о томе одређује се школским програмом и планом.

§ 14

За све средње техничке и мушке занатске школе наставни план, програм и методска упутства за све предмете прописују Министар трговине и индустрије а по саслушању Савета за професионалну наставу.

Једном утврђени наставни план и програм не може се мењати за ученике, који су по њему започели рад.

Практична обука ученика у средњим техничким школама допуњује се обавезном феријалном праксом од најмање 4 седмице. Министар трговине и индустрије прописује правилник о месту и начину обављања праксе.

§ 15

Ученици државних средњих техничких и мушких занатских школа плаћају за употребу алата и потрошени материјал у име оштете посебан принос. Висину и начин плаћања одређује наставнички савет. Спиромашини могу бити ослобођени одлуком наставничког савета.

§ 16

У средњим техничким и мушким занатским школама могу се употребљавати само учбеници,

које одобри Министар трговине и индустрије по саслушању Савета за професионалну наставу.

§ 17

Екскурзије у месту ради разгледавања културних установа и привредних индустријских предузећа у време кад школа не ради или у школско време, а по одобрењу директора обавезне су за све ученике.

Путовање у земљи и у иностранство у току школске године изводе се према имовном стању ученика и стању школског фонда.

Путовања у земљи за време школског рада изводе се по одобрењу Министарства трговине и индустрије, а у иностранство по одобрењу Министра трговине и индустрије.

Наставницима, који прате екскурзије ван места у коме је школа, а дуже су од једног дана, сматра се то као службено путовање.

§ 18

Ученици који раде у школским радионицама, лабораторијама или иду на терен, као и за време феријалне праксе и код екскурзија морају бити осигурани противу несрећних случајева. Овлашћује се Министар трговине и индустрије да у споразуму са Министром социјалне политике и народног здравља прописује правилник о осигурању.

III ДЕО УЧЕНИЦИ

Школска година.

§ 19

У средњим техничким и мушким занатским школама, школска година почиње 1 септембра уписом ученика и траје закључно до 31 августа наредне године.

Упис се врши 1, 2 и 3 септембра. Настава почиње 5 септембра, а свршава се за ученике четвртог разреда средње техничке школе 31 маја, а за све остале ученике средњих техничких и мушких занатских школа између 10 и 15 јуна.

Годишњи успех саопштава се свечано на Видов дан 28 јуна, када се ученицима издају годишња сведочанства.

У мајсторским деловодским вечерњим школама предавања у свима разредима престају 30 априла.

Велики школски одмор траје од 29 јуна до 31 августа закључно.

Од 24 августа до 1 септембра закључно одржавају се разредни допунски и поправни испити.

Ближе одредбе о празницима и народним светковинама кад школе неће радити прописује Министар трговине и индустрије.

§ 20

У средњим техничким и мушким занатским школама, школска година дели се у два полугодишта: прво од почетка школске године до 22 децембра и друго од 23 децембра до завршетка предавања.

§ 21

Упуства за састав полугодишњег и годишњег извештаја прописује Министар трговине и индустрије.

На крају школске године управа средње техничке школе дужна је да објави штампани годишњи школски извештај, по упутствима које прописује Министар трговине и индустрије.

Уџис.

§ 22

У средње техничке и мушке занатске школе могу се примати само ученици умно и телесно способни.

Школека управа прима ученике у поједине отсеке по предлогу школског лекара, према одређеном броју места у разреду (§ 7).

§ 23

1) У први разред средње техничке школе примају се:

Ученици, који су свршили четири разреда гимназије, (реалке или реалне гимназије) са положеним нижим течајним испитом и ученици грађанских школа са положеним завршним испитом;

Ученици, који су свршили мушку занатску школу (мајсторску, деловодску или занатску шкдлу) и положили завршни испит, ако положи допунски испит по предлогу директора, а по надлежном одобрењу Министарства трговине и индустрије или Банске управе;

Ученици, који су свршили четири разреда средње или њој сличне школе у иностранству могу се уписати, ако положи допунски испит из предмета, које нису учили или су их учили у мањем обиму а по надлежном одобрењу Министарства трговине и индустрије или Банске управе.

2) У први разред мајсторско-деловодеке школе примају се ученици, са најмање 17 година старости а који су научили занат и положили помоћнички-калфенски испит.

3) У први разред мушке занатске школе примају се и ученици, који су свршили бар два разреда средње или грађанске, или 6 разреда основне школе.

Приватних ученика у техничким и мушким занатским школама не може бити.

Ученици, који су изгубили право на редовно школовање у средњој школи, не могу се уписати у средње техничке и мушке занатске школе као редовни ученици.

§ 24

Накнадни упис у средњим техничким и мушким занатским школама одобравају сами директори до 20 септембра а Министарство трговине и индустрије или Банска управа у својој надлежности најдаље до 10 октобра.

После 10 октобра не може се ни један ученик више уписати.

§ 25

У више разреде једне школе примају се ученици те школе, који су свршили претходни разред. На празна места могу се примати ученици и из других истоветних школа уз уредно одобрење за прелаз.

§ 26

Промена завода у току године ученицима средњих техничких школа се не допушта.

У току школске године могу прећи из једне средње техничке школе у другу само ученици до-

сељених родитеља најдаље у року од осам дана по одласку из школе коју су до тада учили.

Ученици удаљени из једне школе по казни (§ 41) могу се уписати у другу школу најдаље за осам дана по саопштењу правомоћне казне.

§ 27

Ученици, који су похађали средњу техничку школу у иностранству могу бити уписани у старији разред по надлежном одобрењу Министарства трговине и индустрије или Банске управе, ако претходно положи допунски испит из предмета, које нису учили, или су их учили у мањем обиму, по предлогу директора.

Оцењивање

§ 28

1) У сваком полугодишту сви ученици, који се оцењују, морају из наставног градива сваког предмета бити довољно и свестрано испитани;

2) успех из појединих предмета у полугодишту се оцењује овим оценама: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1).

Оцене: одличан, врло добар, добар и довољан су прелазне оцене, а оцена недовољан (1) је оцена, која повлачи поправни испит, односно понављање разреда;

3) Општи годишњи успех ученика, који имају да полагају поправни испит утврђује се по полагању истог;

4) владање се оцењује оценама: примерно (5), врло добар (4), добар (3) и лоше (2);

5) оцене успеха на крају полугодишта и оцене годишњег успеха из појединих предмета заједнички утврђују директор, разредни старешина и предметни наставник, који предлаже оцену успеха;

6) оцене владања и општег успеха предлаже разредни старешина и разредно веће их утврђује;

7) код једнаке поделе гласова одлучује глас предметног наставника.

§ 29

Ученик једне средње техничке или мушке занатске школе, који је у две узастопне школске године имао лоше владање губи право на даље школовање у тој школи и може се уписати у другу коју такву школу по надлежној дозволи Министарства трговине и индустрије или Банске управе.

Немарљивог, неспремног и неуредног ученика, који на крају првог полугодишта има половину и више од половине недовољних оцена наставнички савет може на предлог разредног већа удаљити из школе с тим, да у идућој школској години може поновити разред.

Преводјење ученика

§ 30

У старији разред преводје се ученици који из свих предмета имају најмање довољну годишњу оцену, и они ученици који су из једног предмета добили недовољну оцену, а положили у августу месецу поправни испит.

Ученици који имају две недовољне годишње оцене може наставнички савет дозволити полагање поправног испита.

Поправног испита не може бити из графичких

радова, вежбања у радионицама, лабораторијама и радова на терену.

Поправни испити полагају се на истој школи и не могу се понављати.

Разред се може поновити само једанпут.

§ 31

Ученик, коме се годишња оцена не може поуздано навести због болести или других оправданих узрока, подвргава се у почетку јуна разредном испиту из свих предмета или из оних, из којих се има да утврди годишња оцена.

Ако је због болести спречен, да у јуну полаже овај испит и то докаже благовремено лекарским уверењем пре почетка испита, директор школе одлучује, да се такав ученик испита у августу по с тим, да у том року не може полагати поправни испит. Такав ученик понавља разред, ако при полагању у августу добије ма и једну недовољну оцену.

Ученик, који се пријави за поправни испит у августу, па у заказано време не дође на испит а свој изостанак не може да оправда, сматраће се да није свршио разред.

Ученик, који у времену полагања испита лекарским уверењем докаже, да није могао приступити испиту због болести у заказано време, може тај испит полагати најкасније до 30 септембра и то по надлежној дозволи Министарства трговине и индустрије или Банске управе.

Испити

§ 32

Испити могу бити: допунски, разредни, поправни и завршни.

Завршни испити врше се у јунском року као главном, а у августу као споредном.

Ученици, који из оправданих разлога не дођу на завршни испит у редовном року полагаће га у августу. Ученици, који у овом року на завршном испиту буду одбијени полагаће га у наредном јунском року.

Обављање свих испита је редовна дужност наставника.

Завршни испити у средњим техничким и мушким занатским школама врше се под надзором Министарства трговине и индустрије.

§ 33

Правилник о обављању свих испита као и о награди изасланику на завршном испиту одредиће Министар трговине и индустрије.

Награду у самоуправним или од привредних комора издржаваним школама плаћаће самоуправни тела или привредне коморе.

Ћачке књижице.

§ 34

По завршетку полугодишта ученицима се саопштава успех у ћачкој књижици, коју мора имати сваки ученик средње техничке и мушке занатске школе.

Облик и садржину ћачких књижица прописује Министар трговине и индустрије.

Сведочанства и уверења.

§ 35

По свршетку школске године сваки ученик средње техничке и мушке занатске школе добија

сведочанство о свом успеху и владању у тој школској години.

У оправданим случајевима, може се по молби у току школске године издати уверење о школовању с напоменом у коме се циљу издаје.

Сведочанства и уверења потписује директор и разредни старешина.

Сведочанство о завршном испиту добивају ученици средњих техничких школа пошто положи завршни испит.

Сведочанство о завршном испиту потписује министров изасланик као претседник, директор школе и сви чланови испитне комисије отсека.

Уверења се издају искљученим ученицима и онима, који мењају завод.

Облик и садржину сведочанства и уверења прописује Министар трговине и индустрије.

§ 36

Дупликат годишњег сведочанства издаје директор сам, а дупликат сведочанства о завршном испиту издаје директор по надлежном одобрењу Министарства трговине и индустрије или Банске управе после службеног оглашеног поништења оригинала у државним Службеним новинама или службеним новинама надлежне Банске управе.

§ 37

За дупликат школског уверења, сведочанства и ћачке књижице плаћа се, поред државне таксе, исти толики износ у готовом новцу за школски фонд.

Школски ред.

§ 38

О дужностима ученика, њиховом владању у школи и ван ње, похађању школе и школских вежбања; учешћа у ћачким удружењима, правдању изостанка, кажњавању и осталом раду и реду у средњим техничким и мушким занатским школама прописује Министар трговине и индустрије правилник.

§ 39

Ученика може казнити наставник, разредни старешина, разредно веће, директор и наставнички савет.

§ 40

Ученици се кажњавају: опоменом, укором, затвором, удаљењем и искључењем из школе.

Ученици се не смеју кажњавати телесним казнама.

§ 41

За велике дисциплинске школске преступе или учестале мање кривице ученик се може казнити удаљењем или искључењем.

О удаљењу из једне школе на једну школску годину с тим да може у другој школи завршити школску годину, одлучује директор на предлог разредног већа.

О искључењу из једне школе до завршетка школовања с тим, да ученик може наставити започето школовање у другој школи, одлучује наставнички савет. Ова казна постаје извршна кад је одобрена у својој надлежности Министарство трговине и индустрије или Банска управа.

О искључењу из свих средњих техничких школа или из свих средњих стручних школа у ресору Министарства трговине и индустрије одлучује на-

ставнички савет са најмање 2/3 гласова. Ова казна постаје извршна кад је одобри Министар трговине и индустрије.

Продужење школовања у другој средњој техничкој или мушкој занатској школи врши се без обзира на број ученика.

Школски фонд и ђачка удружења

§ 42

У свакој средњој техничкој и мушкој занатској школи постоји школски фонд, из чијих ће се средстава помагати сиромашни ученици, набављати средства за ђачке вежбе, учила, књиге за ђачке књижице и друге као и давати потпоре за ђачка путовања сиромашним ученицима.

Правила о школском фонду прописује Министар трговине и индустрије.

§ 43

Ученици средњих техничких и мушких занатских школа могу образовати удружења у циљу интелектуалног, моралног, естетског и здравственог усавршавања, али никако на основи племенској и верској.

Рад ових удружења стоји под сталним надзором школске управе.

Правила удружења одобрава Министарство трговине и индустрије.

§ 44

Осим оваквих удружења ученици средњих техничких и мушких занатских школа могу бити чланови и других друштава и удружења изван школе по одобрењу Министра трговине и индустрије.

IV ДЕО

НАСТАВНИЦИ И ДРУГО ОСОБЉЕ

Врсте, квалификације и дужности.

§ 45

Наставници средњих техничких и мушких занатских школа су редовни и хонорарни.

Редовни су наставници у средњим техничким школама:

Директор, професор, суплент (приправник), стручни учитељ и занатски учитељ.

У мушким занатским школама наставници су: директор или управитељ, професор, суплент-приправник, предметни учитељ, стручни учитељ, занатски учитељ и њихови приправници.

За лабораторијске радове могу се у појединим школама поставити лаборанти, који се распоређују по групама званичника.

§ 46

За хонорарне наставнике са месечним хонораром или хонораром од часа, могу се по потреби поставити лица, која имају стручне квалификације као и редовни наставници.

§ 47

Министар трговине и индустрије стараће се да у свима средњим техничким и мушким занатским школама буде потребан број наставника по струкама.

§ 48

Директором средње техничке школе може постати професор, првенствено инжењер или архитект, који има најмање осамнајест година државне или за државну признате, а од тога бар шест година наставничке службе.

Директором мушке занатске школе може постати професор, првенствено инжењер или архитект, који има најмање дванајест година државне или за државну признате, а од тога бар четири године наставничке службе. Управитељем занатске школе може постати стручни учитељ који има најмање тринајест година државне, а од тога најмање пет година наставничке службе.

Министар трговине и индустрије може, ако директор није постављен, одредити својом одлуком једног професора, првенствено инжењера или архитекту, да поред своје редовне дужности врши дужност директора с тим, да му се број обавезних часова смањи за половину.

§ 49

За професора могу бити постављени:

1. Супленти-инжењери или архитекте, који су навршили три године признате службе, положили државни технички и професорски испит за звање професора-инжењера.

2. Супленти, који су дипломирали вишу стручну школу у рангу факултета, навршили три године наставничке службе и положили професорски испит.

3. Супленти који су дипломирали филозофски факултет, имају три године наставничке службе и положили професорски испит.

4. Инжењери или архитекте са положеним државним техничким испитом, који ступају у наставничку службу из државних, или самоуправних надлежстава своје струке као и из приватне јавне праксе своје струке, изузетно од §§ 12 и 59 Закона о чиновницима, с тим да су дужни пре прелаза да положе професорски испит.

§ 50

За супленте могу се постављати лица која су дипломирали на факултетима.

§ 51

За стручне учитеље могу се постављати лица, која су свршила технички факултет без дипломског испита; која су свршила средњу техничку школу са завршним испитом или коју другу стручну школу истог ранга или која су свршила вишу занатску школу са учитељским течајем.

За предметне учитеље могу се поставити лица, која имају положени испит за учитеље грађанских школа, или имају коју вишу школу непотпуног факултетског ранга са завршним испитом.

§ 52

За занатске учитеље могу се поставити лица која су свршила мушку занатску школу са положеним завршним испитом, или изузетно од §§ 12 и 59 Закона о чиновницима лица, која су свршила стручну продужку (општу занатску продужку) школу, изучила занат и положила мајсторски испит ако имају најмање 3 године праксе, и положе државни стручни испит за занатске учитеље.

§ 53

За лаборанте се могу поставити лица са школским квалификацијама, које се траже за званичника.

§ 54

Наставници средњих техничких и мушких занатских школа имају овај број часова недељно:

1. директори средњих техничких школа у случају потребе до 5 часова;

2. директори или управитељи мушких занатских школа до 10 часова;

3. професори за теоријске предмете 18 часова а за практичан рад у радионицама (атељеима) 24 часа; професори који имају преко 20 година наставничке службе, могу по одобрењу Министра трговине и индустрије имати два часа мање;

4. сунленти за прве две године службе за теоријске предмете 14 часова, а за практичан рад 20 часова, после 2 године као и професори;

5. предметни учитељи 22 часа;

6. стручни учитељи за теоријске предмете 22 часа, а за практичан рад 30 часова;

7. занатски учитељи 36 часова.

У случају потребе сунленти и професори дужни су примити највише четири часа недељно преко законског максимума.

Ови се часови неће хонорисати.

Отступање испод броја часова утврђених овим чланом може бити само по одобрењу Министра трговине и индустрије.

§ 55

Министар трговине и индустрије осниваће фебријалне течајеве за усавршавање наставника средњих техничких и мушких занатских школа.

§ 56

Директори и наставници самоуправних и од привредних комора издржаваних средњих техничких и мушких занатских школа морају имати исте стручне квалификације, као и директори и наставници државних школа.

Избор директора и наставника у овим школама вреди, кад га одобри Министар трговине и индустрије.

§ 57

Редовни наставник средње техничке или мушке занатске школе може по одлуци Министра трговине и индустрије бити додељен на рад у Министарству трговине и индустрије или код Банске управе.

Време, које је наставник провео на овом раду рачуна се у време наставничке службе.

§ 58

Наставник који за три године узастопце бити лоше оцењен, ставиће се у пензију или отпустити из службе ресора Министарства трговине и индустрије.

§ 59

Забрањено је наставнику да приватно спрема ученике своје школе.

§ 60

Министар трговине и индустрије прописује:

1. Правилник о раду и дужностима директора и наставника;

2. Правилник о оцењивању директора и наставника;

3. Правилник о полагању професорског испита за шикшере;

4. Правилник о полагању државног стручног испита предметних, стручних и занатских учитеља.

Школски секретар и пословођа.

§ 61

У средњим техничким школама поред наставничког особља постављају се за вршење административних и благајничких послова школски секретар и дактилограф.

§ 62

За школског секретара средњих техничких школа може бити постављен свршени ученик пуне средње школе са завршним испитом или стручне школе у рангу пуне средње школе са завршним испитом.

Постављење и службени однос школског секретара регулише се по закону о чиновницима. Он се распоређује од IX до закључно VI положајне групе.

Дактилограф-званичник поставља се по закону о чиновницима.

У мушким занатским школама на предлог директора поставља у својој надлежности Министарство трговине и индустрије или Банска управа једног од наставника за пословођу, који има поред своје редовне дужности да врши дужност секретара школе. За оваквог пословођу висину хонорара одредиће правилником Министар трговине и индустрије у споразуму с Министром финансија.

У школама преко 16 одељења може се одредити и један од наставника за вршење ових послова, који се у том случају ослобођава наставничке дужности.

Школски лекар.

§ 63

Средње техничке школе морају имати свога хонорарног школског лекара.

Ближе одредбе о постављању, делокругу рада и висини награде за школске лекаре одређује Министар трговине и индустрије правилником у споразуму с Министром социјалне политике и народног здравља и Министром финансија.

Плаће, припадљивости и други односи

§ 64

Све припадљивости наставног особља и осталих државних службеника одређује се по Закону о чиновницима.

§ 65

Наставник средње техничке школе или мушке занатске школе, који пређе у другу струку државне службе, па се понова врати у наставничку службу неће имати већу плату од оне, коју би имао да је остао у наставничкој служби.

§ 66

На систематизована чиновничка места могу се постављати контрактурални чиновници-наставници под условима из Закона о чиновницима.

§ 67

Директори средњих техничких школа распоређују се од IV положајне групе 1 степена до III положајне групе 1 степена закључно.

Директори мушких занатских школа разврставају се као и професори почев од V положајне групе на више.

§ 68

У колико остали службени односи, права и дужности наставника средњих школа нису предвиђени овим законом, вреде прописи Закона о чиновницима.

V ДЕО

ШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

§ 69

У школске установе спадају: кабинети, збирке, књижнице, радионице и лабораторије, школска амбуланта и прометни фонд.

§ 70

За чување справа, апарата, инструмената и других учила, као и за чување ђачких цртежа, израђених радова и модела потребних за очигледну наставу, свака средња техничка или мушка занатска школа има своје кабинете и збирке.

§ 71

Књижнице могу бити наставничке и ђачке. Оне обухватају стручне и остале књиге и часописе.

У почетку школске године одређује директор књижничаре за наставничку и ђачку књижницу и поставља чуваре збирке. Они су дужни да чувају и рукују повереним им предметима и да воде у реду инвентаре по правилима, које пропише Министар трговине и индустрије.

§ 72

Ради извођења практичне наставе свака школа имаће радионице и лабораторије.

§ 73

Директор школе одређује комисије за преглед школских радионица и инвентара.

§ 74

Школска амбуланта састоји се из једног одељења у коме школски лекар врши преглед оболелих наставника и ученика.

Школска амбуланта мора бити снабдевена најпотребнијим средствима за прву помоћ.

Школски лекар је чувар амбуланте и брине се о уређењу и снабдевању исте.

§ 75

Задатак је прометног фонда да продајом предмета, које су израдили ученици у току школске године по школском плану омогући да се његовим средствима извршују набавке потребних сировина и осталог материјала за стручну обуку ученика у радионицама.

За оснивање овог фонда вотираће неопходно потребни кредит као обртни капитал надлежне Банске управе и Министарство трговине и индустрије.

Половина чистог прихода на повећање прометног фонда а друга половина на повећање школског фонда.

§ 76

Министар трговине и индустрије по саслушању савета за професионалну наставу прописује правилник, који ће регулисати:

1. Уређење, руковање и унапређење кабинета, збирки и књижница;

2. отварање, уређење и начин вођења појединих радионица, и

3. уређење и руковање прометним фондом.

Правилник о уређењу и руковању прометним фондом доноси се у споразуму са Министром финансија.

VI ДЕО

ШКОЛСКА УПРАВА

§ 77

Школску управу сачињавају:

у средњим техничким школама директор, старешина отсека, разредне старешине, разредно веће, наставничко веће отсека, наставнички савет; а у мушким занатским школама директор или управитељ, разредне старешине, разредно веће и наставнички савет.

§ 78

Директор је старешина школе. Он управља школом по закону, правилицима и наредбама Министарства трговине и индустрије и Банске управе.

§ 79

Старешина отсека води бригу о своме отсеку. У споразуму са директором школе даје потребна упутства за извођење теоријске и практичне наставе у своме отсеку; он се брине о извођењу екскурзија и заносљењу ученика на феријалној пракси, и подноси извештај наставничком савету за свој отсек.

§ 80

Директор одређује у почетку школске године разредне старешине за сваки разред.

Разредни старешина стара се о ученицима свога разреда и подноси извештај наставничком већу отсека или разредном већу, старешини отсека или директору.

§ 81

Разредно веће сачињавају разредни старешина и сви наставници једног разреда; они доносе одлуке по свима питањима, која се односе на разред.

§ 82

Наставничко веће отсека сачињавају сви наставници, који предају у отсеку, оно претреса и доноси одлуке по свима питањима, која се односе на отсек.

§ 83

Наставнички савет сачињавају директор и сви наставници, а по потреби и школски лекар.

Седницама наставничког савета претседава директор или ако је он сиречен најстарији по рангу професор.

Наставнички савет се састаје по потреби и доноси одлуке које се односе на целокупан рад школе, а према извештајима старешина појединих отсека и школе.

§ 84

Министар трговине и индустрије издаће правилник о раду и дужностима наставничког савета, наставничког већа отсека, разредног већа, старешине отсека и разредног старешине.

Остале административне одредбе

§ 85

Министар трговине и индустрије прописује правилник и упутства о уређењу школске архиве, во-

ђењу књига, вршењу административних послова, о дужностима и правима секретара, пословође и дактилографа.

§ 86

Свака државна средња техничка и мушка занатска школа мора имати печат са државним грбом и назначењем врсте школе.

§ 87

На крају другог полугодња директор школе дужан је да поднесе годишњи извештај према надлежности Министарству трговине и индустрије или Банској управи о стању и раду у школи.

VII ДЕО
ТЕЧАЈЕВИ

§ 88

Уз средње техничке и мушке занатске школе могу се отворати течајеви за усавршавање у појединим гранама техничких струка.

Ове течајеве могу отворати и држати и самоуправна тела, корпорације и удружења, као и приватна лица, која имају потребну стручну спрему.

Одобрење за отварање ових течајева даје у својој надлежности Министарство трговине и индустрије или Банска управа.

Одобрење издато једном лицу не може се преносити. Наставу у овим течајевима могу водити само стручна квалификована лица. Наставни план и програм одобрава у својој надлежности Министарство трговине и индустрије или Банска управа.

ПРЕЛАЗНА НАРЕЂЕЊА

§ 89

Садашњи директори мушких занатских школа са факултетском спремом задржавају досадање звање. Остали добијају звање управитеља.

Садашњи предметни учитељи са квалификацијама које се по овом закону за исте траже, остају у служби са истим звањем.

Садашњи предметни учитељи са квалификацијама за учитеље основних школа или који су свршили коју специјалну стручну школу у рангу потпуне средње школе остају у служби са истим звањем.

Садашњи предметни учитељи са квалификацијама за стручне учитеље по овом и ранијим законима остају у служби са звањем стручног учитеља.

Садашњи стручни учитељи са квалификацијама за занатске учитеље остају у служби са звањем занатског учитеља.

Садашњи стручни учитељи у рангу званничка остају у истом рангу са звањем занатског учитеља.

Промену звања врши Министар трговине и индустрије решењем без промене положајне групе, у којој су се учитељи затекли.

§ 90

Одредбе § 89 важе и за наставничко особље у Државном заводу за унапређење индустрије и занатства.

§ 91

Време, које је извршним одлукама признато за даље напредовање директорима и наставницима при превођењу у одговарајуће групе по закону о платама, сталним месечним и осталим додацима и принадељностима, унапређењу и пензијским принадељностима наставника средњих стручних школа у ресору Министарства трговине и индустрије од 4 новембра 1929 године (Службене позиве Бр. 261 CV од 7 новембра 1929 године) рачуна им се у ефективном износу за наредну положајну групу и периоду повишицу и по Закону о чиновницима од 31 марта 1931 године, с тим да то има важити и за протекло време до доношења овога Закона.

§ 92

Отсеци техничких средњих школа, у којима су ученици примљени са шест разреда гимназије и чији је рок школовања био две године, претварају се у редовне отсеке, по одредбама овог закона.

§ 93

Досадање приватне више, средње техничке школе, геодетске и грађевинске школе и академије и занатске школе укидају се. Министар трговине и индустрије ће одредити рок и начин њихове ликвидације.

§ 94

Све одредбе овог Закона о школском раду примењиваће се од почетка школске 1932-33 године.

§ 95

Овај Закон ступа на снагу кад се објави у Службеним новинама. Од тада престају важити све законске одредбе, које су противне овом Закону.

Прејседник Др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар трговине и индустрије.

Министар трговине и индустрије Др. Алберт Крамер: Молим да се ови предлози упуте нарочитом одбору.

Прејседник Др. Коста Кумануди: Пошто г. Министар тражи, да се ови законски предлози упуте нарочитом одбору, то ће се, по § 53 Закона о пословном реду у Народној скупштини, на наредној седници приступити избору нарочитог одбора. У исто време ја ћу наредити да се ови законски предлози штампају и разделе господи народним посланицима.

Секретар Др. Драгољуб Јевремовић саопштава да г. Министар финансија, на основу чл. 102 Устава и овлашћења датог му Указом Њ. В. Краља од 2 фебруара тек. год., подноси Скупштини на решење предлог буџета државних расхода и прихода са предлогом финансијског закона за буџетску 1932-33 год. заједно са експозом о предлогу буџета и прегледом о стању свих самоуправних прихода и расхода Краљевине Југославије за год. 1930.

Прејседник Др. Коста Кумануди: Овај предлог упутиће се Финансијском одбору на даљи рад. Изволите чути одборски извештај о оставци наредних посланика.

Секретар Др. Драгољуб Јевремовић саопштава да Верификациони одбор подноси Народној скупштини свој извештај о доласку г. г. Милутина Пешића и Владимира Ст. Кретића за народне посланике на место г. г. Милана Симоновића и Косте Тимотијевића, који су поднели оставке.

Прејседник Др. Коста Кумануди: Овај извештај ставиће се на дневни ред на наредној седници. Изволите чути конституисање одбора.

Секретар Др. Драгољуб Јевремовић прочита: Верификациони одбор извештава да се поново конституисао 21 јануара т. г. и изабрао: за претседника г. др. Лавослава Ханжека, за потпретседника г. Петра Иванчишевића и за секретара г. Др. Владимира Станишића.

Финансијски одбор извештава да се конституисао 29 јануара 1932 год. и изабрао за претседника г. Др. Нишка Перића, за потпретседника г. Др. Слака Шећерова и за секретара г. Др. Анту Кунтарића;

Административни одбор извештава да се конституисао 29 јануара 1932 год. и изабрао за претседника г. Василија Трбића, за потпретседника г. Др. Ивана Лончаревића и за секретара г. Омера Кајмаковића;

Одбор за молбе и жалбе извештава да се конституисао 29 јануара т. г. и изабрао за претседника г. Јураја Дубоковића, за потпретседника г. Гавру Милошевића и за секретара Милоша П. Драговића.

Претседник Др. Коста Кумануди: Ови извештаји примају се к знању. Изволите чути отсуства народних посланика.

Секретар Др. Драгољуб Јевремовић саопштава: Г. Перо Грајић, народни посланик, моли за отсуство од 1—8 фебруара због болести у породици; г. Живко Даниловић, народни посланик, моли за отсуство од 3—7 фебруара ради породичних разлога; г. Др. Шиме Прша, народни посланик, моли за два дана отсуства због породичних разлога; г. др. Стјено Кнежевић, народни посланик, моли за 10 дана отсуства због болести; г. др. Миленко Марковић, народни посланик, моли за четири дана отсуства ради присуствовања судској расправи; г. Методије Цицушевић, народни посланик, моли за пет дана отсуства због болести; г. Андрија Јован, народни посланик, моли за осам дана отсуства због болести; г. Драгутин Ковачевић, народни посланик и потпретседник Народне скупштине, моли за четири дана отсуства због болести.

Претседник Др. Коста Кумануди: Одобрава ли Народна скупштина тражена отсуства. Одобрава. Објављујем да су тражена отсуства г. г. народним посланицима одобрена.

Изволите чути једну претставку г. Перковића.

Секретар Др. Драгољуб Јевремовић прочита: Г. Јово Перковић, учитељ из Сибња, извештава, да је народни посланик г. Север Варда још и данас начелник општине Сибњ и тражи да се одрекне једног од ова два положаја.

Претседник Др. Коста Кумануди: Ова претставка упућује се надлежном одбору.

Изволите чути молбе и жалбе.

Секретар Др. Драг. Јевремовић прочита: Радојко Милојковић, пензионер, моли за признање година службе; Бенадије Михајловић моли да му се опрости кривица учињена по § 133 тач. 7 старог чиновничког закона; Стеван Антонић из Глушаца моли за дејство да се тестамент његовог оца стави ван снаге; Драгутин Ђ. Атић моли за признање година службе; Косара Јовановић моли да јој се призна

право на пензију; Влада Субак, из Земуна, моли да му се одреди помоћ за погинулог сина бившег официра; Вукос Виликос, учитељ у пензији, моли да се са пензијом преведе на нов чиновнички закон; Тимотије Н. Добрин, бивши учитељ, моли да му се одреди пензија или стална доживотна помоћ; Радомир Г. Радовић, званичник поште у Краљеву, жали се на решење Министра саобраћаја; Војислав С. Радивојевић, земљоделац из Јаребице и другови, моле да се ослободе плаћања бановинске таксе на лозу за 1931 годину као и у будуће; Иван Кожељ из Камника моли за дејство да му се укинута инвалидска потпора поново врати; Милан Драгосављевић, наставник учитељске школе из Ужица, моли за признање година службе; Антица Тумл из Сплита моли за доживотну помоћ; Др. Борис Какушкин, срески лекар из Бенковца, моли за признање година службе; Коста Ивковић, пензионер, моли за признање година службе; Валентина Осолник, жали се због укидања инвалидске потпоре; Драгомир Матић, бив. економ болнице, жали се на разврставање; Калуђерчић Радован, професор Државне трговачке академије, жали се на разврставање; Јово Маљевић из Гацког, жали се на незаконити поступак Српске штедионице у Гацком; Јудмила Пожега, удова из Загреба, моли за решење њеног предмета код Министарства финансија, и Ђорђе Јелић, служитељ Пореске управе у Вуковару, моли да му се призна сталност.

Претседник Др. Коста Кумануди: Све прочитане молбе и жалбе биле упућене Одбору за молбе и жалбе. Изволите чути разна акта.

Секретар Др. Драгољуб Јевремовић прочита: Претставници општина Срезова фочанског и плевалског подносе своју претставку о тешком положају грађана свога краја услед економске кризе и презадужености; ратни инвалиди Шумадије са своје годишње скупштине у Крагујевцу поздрављају прву Југословенску Народну скупштину; Клуб официра и ратника, ратом осакатених, подноси своју резолуцију о решењу инвалидског питања; бивши полицијски службеници Дравске бановине подносе своју претставку о изједначењу својих пензија са пензијама осталих државних службеника и Одбор-ратом оштећених у Марибору подноси своју претставку о питању ратне оштете.

Претседник Др. Коста Кумануди: Са овим актима поступаће се по Пословнику.

Прелазимо, господо, на дневни ред: Утврђивање дневног реда. За наредну седницу Народне скупштине предлажем као прву тачку: извештај Верификационог одбора, који сте малопре чули; и као тачку другу: избор нарочитог одбора по предлогу Г. Министра трговине и индустрије. Прима ли Народна скупштина овај дневни ред? (Прима).

Пошто је данашњи дневни ред завршен, присташком Народне скупштине, ја ћу овај састанак закључити и наредни заказати за сутра у 10 часова пре подне. (Прима се).

Седница је закључена у 10.50 часова.

